

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 ft., 1/4 évre 8 ft., 1/2 évre 5 ft., 1 óra 1 ft. — Vidéken 1 évre 14 ft., 1/2 évre 7 ft., 1/4 évre 5 ft. 50 kr., 1 óra 1 ft. 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyvevő 10 kr., minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyiltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Bánffy a nemzetiségi kérdésről.

Arad, szeptember 14.

(—) Báró Bánffy Dezső miniszterelnök beszámoló és programbeszédétől az ellenzéki sajtó minden rosszakaratu ócsárlása sem vitathatja el, hogy az minden aktuális politikai kérdésre kiterjeszkedett. Ezek egyike a nemzetiségi kérdés, mely a legutóbbi időben tartott u. n. nemzetiségi kongresszus, valamint a brüsszeli interparlamentáris konferencia eseményei következtében nagyon is aktuálissá vált.

Bánffy Dezső erre a kérdésre vonatkozólag véleményét épp oly őszinteséggel és határozottsággal mondta ki, mint minden más kérdésben, melyet beszédében érintett.

Álláspontja: a nemzeti magyar állam álláspontja, mely nem tűr el csorbát az állami szuverenitáson, de nem zárkozik el szűkkeblű sovinizmussal az elől, hogy a nemzetiségek irányában bizonyos békülékenységet is kell tanusítani, mert evvel többet használunk az állam érdekeinek, mint rideg törvényességgel.

A dolog ebben a kérdésben épp úgy áll, mint az egyházpolitikai reformokban. Azokat is meg lehetett volna valósítani, rideg, törvényes eszközökkel, de a Bánffy miniszterium mégis nagyon helyesen járt el az által, hogy kormányra jutása elejétől kezdve mindig a vallási érdekek lehető kiméletét hangsúlyozta, sőt mi több, eme lojalitása jeleül elment odáig, hogy

a polgári házasság törvényének végrehajtási rendeletébe olyan intézkedést vett föl, amelynél fogva a polgári házassági anyakönyvvezető köteles a feleket arra figyelmeztetni, hogy az előtte való megjelenéssel még nem tettek eleget vallásbeli köteleimnek, hanem e végből illetékes lelkészükhöz kell fordulniok. Evvel a magatartással és rendelkezéssel a kormány igen jelentékeny mértékben élet vette az antiliberális támadásoknak, és ugyanazt éri el a nemzetiségi kérdésben tervbe vett avval a lépéssel, hogy a nemzetiségi izgatások következtében elítelt több fogolynak megkegyelmeztetése iránt előterjesztést szándékozik tenni.

Ezt az elhatározást csak helyeselnünk lehet, és pedig főképp most mint a legjobb időben megválasztottat azért, mert miután az u. n. nemzetiségi kongresszus balsikerrel végződött s a dákóromán agitátorok támadása Brüsszelben csufos kudarcot vallott, a nemzetiségi elégedetlen elemek éppen nem mondhatják, hogy a megkegyelmezés ténye a magyar állam és kormány gyöngesége érzetének következménye, hanem mondhatjuk mi, hogy ime ez megint a magyar állam nagylelkűségének egy újabb eklatáns bizonyítéka, mely ellen az izgatók nem átalottak elnyomatás miatt panaszt emelni.

És még azért is helyeselnünk kell a kormányelnök emez elhatározását, mert abban föltétlenül igaza van báró Bánffy Dezsőnek, hogy a helyzet ebben a kérdésben határozottan javult, s ily körül-

mények között a megkegyelmezési előterjesztés kétszeresen helyén van, mert annak az olcsó vértanuságnak véget vet, amelyre a főkolompokok a legnagyobb súlyt fektették.

BELFÖLD.

Agliardi.

A „Magyarország“ egy munkatársa meglátogatta Bécsben Agliardi pápai nunciust és beszélgetett vele a magyar egyházpolitika dolgairól. A tudósító elsőben is azt konstatálja a beszélgetésről küldött táviratában, hogy a nuncius igen jó színben van s egyáltalán nem gondol a Bécsből való távozásra, sőt egész háztartását és munkarendjét beosztotta már a tételre.

Határozottan mondhatom, így szólt a nuncius, hogy Rómába sohasem ment a Ballplatzról sem miféle jegyzék vagy reklamáció Agliardi nuncius ellen. Rampolla bíboros azért soha egy szóval sem említette a nunciust, hogy az osztrák-magyar kormány az ő visszahívását kérte, vagy csak hogy erre cselezett volna is. E tekintetben gróf Goluchowski teljesen gróf Kálnokyt követte, aki kezdetül fogva már ellene volt minden diplomáciai demarche-nak a Bánffy-Agliardi incidensből kifolyólag.

Az sem felel meg a valóságnak, mintha a magyar kormány és a nunciatura közt legutóbb személyes érintkezés történt volna. Agliardi nuncius nem beszélt július 8-ika óta a magyar kormány egyetlen tagjával sem. Legutóbb Wlassics közoktatásügyi miniszter Osztendeből hazatérve, névjegyet hagyta a nunciaturában, amit Agliardi érsek szintén egy névjegyének az itteni magyar minisztériumban való hagyásával viszonzott. Eddig egyéb érintkezés nem történt Wlassics miniszter és Agliardi közt.

— Azonban — tévé hozzá a nuncius — hi-

Az „Aradi Közlöny“ tárczája.

Hivatalyágom.

Hatalmas ur, király vagyok,
A mindenség felett,
Enyém a völgy, a zöld mező
A rejtelmes berek.

Nekem virul a rengeteg,
A százszentű határ,
En értem él a pille, mely
Agról virágra száll.

Nekem süt a nap és a hold,
Nekem a csillagok,
A fényes Szent-János bogár
Az is nekem raggog.

En értem van fény és meleg,
Sötétség, tűz, s erő,
En értem nappal, hajnal is,
Biborban felkelő.

En értem róna, bérce, lapály,
A csacsogó patak,
Az erdő csalóányai
Csak nekem dallanak.

Hraborszky Lajos.

Vallomás.

— Az „Aradi Közlöny“ eredeti tárczája. —

Írta: Donáth Pál.

Olyan volt az a mosoly, asszonyom, mint egy pillanatra tartó, átsuhanó árnyék, mely a multkori holdvilágos estén két szájaszélét megfordozta, de azért mégis észrevette, hogy azt mondta az a mosoly: ti azt hiszitek én nem tudok mindent, nem látom a ti furfangos, rejtegetett szerelmeitek? akkor rosszul ismertek engem, különösen te gyerek-gavalér, ki a kissé korán érett eszeddel mindenkin ki akarsz fogni?

Ugy-e, asszonyom, eltaláltam annak a finom, ironikus mosolynak egész értelmét. És nem is tagadom. Szeretem a leányát, asszonyom, azt a selymes hajú, mosolygó szemű ördögöt, azt az eleven eszű, okos leányt, szeretem és nem engedem, hogy valaki elszerebbe, elszólja tőlem, ha az a valaki mindjárt az anyja is, ha mindjárt ön is asszonyom.

Miképp is lepett meg ez a nagy szerelmem szinte alig tudom? Mikor is született, nem is sejtem? De hát ki tudja kifürkészni honnan veszi magát a róza száz szirma közé az illat és ki kutatta ki, hogy ki szinpompázza a lepke aranyos, tarka-barka kék szárnyára a hirtort?

Sejtelek, mind csak sejtelek, s nekem mégis olyan édes, olyan kéjesen borzongató valami, taglalni ennek a rejtélyesen támadt, s lelkemet ebbe az erős mámorba hajtó ér-

zelemnek napkeltét, hajnalhasadását: fűrkészni...

Hogyha magam elé idézem a mult-órás fekete tábláját, melyen lázas, rövid vonásokkal van odavetve az ez arasznyi, átélt létemnek pár epizódja, merész, heves dobogású szívem két egymás mellé simult leányfejet üdvözöl ismerősként, kik megéreltették velem lelkem mostani magasröptű, egészségesen józan szerelmét.

Az a barna hajú leány, kinek aprón ivezett szája köré már oda evődött a nyomorúságos lemondás lassu, csendes kétségbeesésének keserű vonása, az az áhitattal, rajongásig, majd szívós dacozzal szerető leány szomorú arzával pár pillanatra újra feltámasztja lelkemben a rég letűnt idők mámorát.

És az az aranyzománcos arczu másik, kinek setétveres, télt két ajka úgy tudta felkorbácsolni vérem, kinek buja tömött haja egyetlen aranyzóke száláért a daliás idők tornajátékait kívántam vissza, hogy érette a hősk legelsejével verekedjem meg, felkelti előttem az emlékezést azokról a napokról, mikor kezdtem szövögetni a szálát annak a pusztai idilnek, melyet be se fejezhettem...

Ha az idő, a tőlük való távolodás sürüsti is előttem a fátylat, azért látom mégis, s érzem is néha olyas tájfalmit szívemben minőt a beletörött tövis hegye támaszt, pedig leakarnám törölni a lelkemre vésődött nyomait is, kiirtani szívemből azt néha-néha támadó

szem, hogy a közoktatásügyi miniszter, ha legközelebb Bécsbe jön, fel fog keréni; az a körülmény, hogy ő excoellenciája most csak névjegyét hagyta nálam, azt mutatja, hogy érintkezni óhajt velem. Ezt az óhajt én is melegen táplálom.

Agliardi nuncius előtt Bánffy miniszterelnöknek szilágy-somlyói beszéde is „kedves jel” arra nézve, hogy a magyar kormány vissza óhajtja állítani az incidens előtti állapotokat a Kuriával.

— E tekintetben — mondá a nuncius — bennem nem fognak akadályra találni. Az én misszióm nem a harcot, de a békét van hivatva póolni a felső kormányával. Magyarországon több van 8 millió katolikussal; a mi érdekeink közések az övéikkel. Az ő leki üdvük a célunk. Én nem politizálni jöttem ide, de a kapcsolatot a szentszék és a hívek közt csorbitatlan fentartani. Ezt fogom jövőre is cselekedni.

Délibábok hőse.

— Rőpirat Apponyiról. —

Delére ért már életének a délibábok hőse s hiába lesi egyre még napjának virradását. Husz éve már, hogy utnak indult s ma meszszebb áll a céljól, mint husz évvel ezelőtt. Valami csodálatos, sötét fátum vette üldözőbe, hogy önmaga semmisíté meg mind, amit hosszú küzdelem árán alkotott.

Csalódott sokat s legtöbbet önmagában. Politikus akart lenni, holott csak rétor volt; poeta, szónok, művész; — de nem államférfi. Hangulatok rabja, egy lyrai politikusharfával, a ki mindig azt a dalt zengi, a melyet épen nem kellene.

Milyen hosszú mult — és milyen kevés a foglalata. Keressük a nagy eszmét, a melynek magát szentelé, a nagy célt, a mely felé tudatosan haladt. Keressük és nem találjuk. Csodálatos, szinte megdöbbentő ingadozás távoli végletek között, nagy ellentmondások, kínos csalódások, olykor egy lépés előre, kettő hátra, elkeseredés és gőrsős rágaskodás a népszerűség ingó ladikájához — ez husz év története — sivár és szomorú története.

Nagyon kegyetlen és nagyon igaz könyv Hungarus könyve: a Délibábok hőse. Kegyetlen, mert igaz. Pedig tagadhatatlan, hogy irván Apponyi Albert grófról, — nem vezetni tollát a nemzeti párt vezérével szemben se elfogultság, se gyűlölet.

Szigoru objektivitással sorolja fel mindazt, a mit Apponyi Albert gróf két évtizednél hosszabb politikai pályája alatt tett és mondott. Es olvasván e tényeket, szinte lehetetlen fel nem kiáltanunk: milyen kegyetlen az ember önmagával szemben. Soha senki élesebb-

ben el nem ítélte a nemzeti párt vezéré, sohasenki alaposabban rá nem czáfolt, — mint tette ezt önmaga.

A tények beszélnek. Ime. Ideiktatjuk Hungarus könyvéből ezt a „Mérleg”-et, rövid vázlatát a nemzeti párt vezére politikai pályafutásának.

Nagyon érdekes sorozat ez!

1875-ben a zempléni pontok alapján képviselővé választják.

1878. május 11-én konzervatív politikusnak vallja magát.

1878. január 21-én a külön vámtérület szellemében beszél.

Ugyanez évben a szabadkereskedelem elveit hangoztatja.

1881. január 12-én pártját mérsékelt ellenzéknek kereszteli el.

1881. május 28-án tagadja, hogy a külön vámtérület hívének vallotta volna magát.

1882-ben agrárjelszavakat hangoztat.

1882. jan. 21-én a külön vámtérületről állítja, hogy híve is, nem is.

1883-ban arisztokrata-szocialistának vallja magát.

1883. febr. 2-án antiszemita hurokat penget.

1883-ban a középiskolai törvényjavaslat tárgyalásakor, felekezeti szellemre mutató módosításokat ajánl.

1884. jan. 24-én örvendező beszédet tart a keresztény-zsidó házasságról szóló javaslat sírja felett.

1884. okt. 15-én, a függetlenségi párt felirati javaslatáról szólva, a közte és a függetlenségi párt közt fennálló roppant elvkülönbséget egyszerűen „nézetkülönbség”-nek nevezi s a függetlenségi párt elveit olyanoknak mondja, melyekkel „rokon szemvessé”-ik.

1884. okt. 24-én kijelenti, hogy dogmatikus szabadelvűségnek nem volt híve soha.

1885-ben ellene szavaz az 5 éves mandatumnak, bár 1875-ban pártja programjában benne volt.

1886-ban ünnepélyesen kinyilvánítja, hogy pártja mindig szabadelvű ellenzék volt s az is marad.

1886-ban május 31-én a hadsereg osztrák szellemét karhooztatja, holott 1875-ben a honvédséget eltörölte volna.

1892-ben nemzeti pártnak nyilvánítja pártját.

1893-ban a házasságjog állami szabályozását sürgeti, s megindítja az egyházipolitikai reformok mellett a szellemek mozgalmát.

Mikor a kormány törvényjavaslatot nyújt be a kötelező polgári házasságról, Apponyi pártjának egy részével a javaslat ellen fordul.

A közigazgatás államosításának híve, előharozosa egy életen keresztül és — 1895-ben Székelyudvarhelyt oly pohárköszöntőt tart, mely az államosítás igaz barátait gondolkozóba ejti.

Ime ez husz év munkálkodásának foglalata. Csupa következetlenség, nézetváltoztatás, taktikázás és csupa — balsiker; végül megfogyott népszerűség, elkedvetlenedés és remény, egyre csak remény.

Hungarus rőpirata már pusztán előkelő hangjánál és pompás, igazán magyar stílusáért is megérdemli, hogy több figyelmet szenteljünk neki, mint a mennyit különben a politikai irodalom e nemű termékeinek szokás.

Nagy gondal, az emberek és a viszonyok alapos ismeretével van megírva ez a tanulmány, mely nyolcz fejezetben ismerteti nemzetipárt vezérének politikai pályafutását elejétől mostanáig.

Nem akarjuk azt írni, hogy — végig. Bizonyos ugyan, hogy Apponyi gróf az egyházipolitikai küzdelemből félelmesen megcsappant népszerűséggel, nagyon megfogyatkozva és nagyon elkeseredve került ki, a küzdelemből azonban — úgy tudjuk — nem adja még fel. A jövő embere ma is, mint volt husz év előtt és lesz isten tudja meddig.

A székely-udvarhelyi pohárköszöntővel megint egy meglepetéssel szolgált az ámuló országnak Apponyi Albert gróf. A nemzeti párt vezére az állami közigazgatás elszánt bajnoka felette különös hurokat pengett meg itt és valószínű immár, hogy Apponyi gról ellenezni fogja ezt a törvényjavaslatot is mint ellenezte a polgári házasságot, melyért pedig egykor lánggal égett.

Nagyon érdekesen mondja el Hungarus rőpirata Apponyi Albert gróf politikai szereplésének történetét.

Konzervatív programmal indul. Első beszédét 1873-ban tartja és 1877-re önérzete már úgy megnövekedik, hogy „felemelt fővel lép a történelem ítélőszéke elé.”

Híven követi Sennyei Pál bárót, de

tájdalmat, hogy ez a mostani lehessen az első, az igazi, a szívem szüz-szerelme...

Mint a „kőd előttem, köd utánam” mesének boszorkányos tündérképe, olyan volt ennek a szerelemnek születése. Csak itt volt, csak tudtam egyszerre, hogy szívem minden dobbanásával, testem minden lélekzetével azé a leányé vagyok, kit a sors szeszélyes forgószele hirtelen elém dobott, s bolondos jó kedvvel aranyporos rózsaszínű felhőbe burkolt mindkettőnk.

Hogy ellentétes, daczos, rakoncátlan lelünk mikor fonódott oly erősen össze, megtűzesedett vérünk hogy melyik pillanatban csepentette át az együttérzés szikráját, az első csók varázsát hogy mikor éreztük, azt talán jobban tudja fa, fű, virág csillagok meg az ezüstös hold, mint én.

Az a szikra, melyet az a setét szemű leány pattantott ki a szívemből, most már hatalmas, tüzes lávaként borítja el egész valómat és jaj mindenkinek, még annak a leánynak is, ha utjába áll.

Lássá, asszonyom, az a mosoly kézen talált engem a felelettel. Szeretem a leányát, azt a mosolygó szemű, édes gyermeket és nem engedem, hogy valaki elszereesse, elszólja tőlem, ha az a valaki mindjárt az anyja is, ha mindjárt ön is asszonyom.

Sülyedés.

Valcarenghi Hugó elbeszélése.

Az „Aradi Közlöny” számára olaszból fordította:
[6] Szöllősi Zsigmond.

A vonat megállt, leszállottak. Julia balra fordult s oszakhamar cséljához ért.

— Ime — szólott egy házra mutatva — ide megyek.

— Sokáig maradsz itt?

— Fél óráig, vagy legfeljebb egy óráig, hogy hat órákor még elutazhassam.

— Fél óra múlva itt leszek, — válaszolt Rinaldo — megvárlak az utozán... még látni akarlak... ki akarlak kísérni a vasúthoz. Még sok mindent el kell neked mondanom.

— Helyes, a viszontlátásra!

Odanyújtotta a kezét, aztán sietve rántotta vissza és eltűnt a házban.

Rinaldo egy pillanatig még utána nézett a kapuba; megnézte jól a házat, aztán elgondolkozva végigérett az utozán. — Hasztalan, nincs, nem volt már mód öt tartóztatni... Most újból kezdeni a régit, már helyrehozhatlan hiba lenne... S a hogy így tornyosultak fel előtte az akadályok, gyengesége daczára is az az érzés szállotta meg, hogy van ebben a heijzetben valami költői. Most hogy Julia ama határozott és száraz „soha” után itt hagyta és ő türelmetlenül várja az utozán még beszélni akarván vele, — a leány

korül bõrongó titokzatosság még jobban ingerli képzeletét. Julia tehát becsületet, tisztaságot... Megsértõdött, mikor õ ajánlatát tette!... Csak a tisztaság, a becsület, a szemérem sughatták neki azt a rideg „sohá”-t. De miért is akarta õt megrontani?.. letépni ezt az alighogy kiféslett bimbót?.. elhervasztani idõnek elõtte, — aztán eidobni és megtagadni?

Várt. Jó sokat sétálgatott már. Kétszer is végighaladt a Piazza Fontanán, aztán a via San Clementén, a via dell' Arcivescovadon, s kétszer is odaért már a piazza del Duómóra. Idegesen, türelmetlenül fordult innen vissza, kétszer háromszor is végigsétált a ház elõtt, a hövs a leány bement, benézett a kapun, lesté az ablakokat, — aztán bosszusan, kedvetlenül kezdte újra sétáját. — Istenem!... Vissza sem jön többet?

Egyszerre egész váratlanul mellette termett Julia.

— Itt vagyok! — szólott nevetve — s karját nagy sebbel-lobbal Rinaldoéba fûste. Másik kezében kis börtáska és napernyõ volt, melyet a fü átakart tõle venni. De a leány nem adta, s aggodalmaskodva sietett, tekintet nélkül társára a ki épen nem tartotta utjukat szétõsnek. Ekkor Rinaldo egy arra haladó koscsinak akart inteni, de a leány lefogta a kezét, s határozottan kijelentette: — Nem! nem akarom! — Rinaldo e visszautasításra nagyon megbosszankodott. Hát semmi, semmi sem si-

fiatal, buzgó tettéréje nagyobb működési térre vágyik és csakugyan Sennyey báró félrevonul hogy helyét az új csillagnak engedje át.

Innen kezdődik nagy szónoki pályafutása.

Ellenzéki főhivatásának azt ismerte, hogy ellenzék legyen mindenben és minden áron; — a saját zászlói árán is.

A pártját elnevezi mérsékelt ellenzéknek, majd a német junker-szellem hatása alatt a gráviszá, — Bismarok eszméi nyomán pedig — szocialistává lesz.

Közben antiszemita küssé, majd egy hatalmas, geniális, rivalis hatásának kényszere alatt kitézi a szabadelvű czégért, hogy ismételtén megtagadja a liberálizmust.

Tiszta bukása után Szapáryval szemben vall kemény kudarozót. Elkeseredésében fegyvarbarátságot keres a szélsőballal, felváltva szabadelvű és konzervatív, régi programja pontjait egymásután tagadja meg és — ellene szavaz a polgári házasságnak, a melynek érdekében ő maga szólította porondra a Házat.

Csak az hiányzott még, hogy az állami közigazgatás ellen is állást foglaljon. Megtörtént, fehér asztal és pezsgős pohár mellett Székelyudvarhelyen.

Sok osalódást szerzett husz év alatt a nemzeti párt vezére azoknak, a kik zászlójára alá esküdtek.

Nem vádolhatja a szerencsét, mert nem volt irányában kevésbé mostoha, mint ő az eszmékkel szemben, amelyeket időnként zászlójára irt.

Ő maga mondotta, hogy igazi államférfi „nagy átalakulási és nehéz megpróbáltatási viszonyokban csak egy eszme képviselője, egy eszme előhozója lehet; nem pedig, a mint az idők magukkal hozzák, két ellentétes programnak tetszés szerinti megvalósítója.“

A délibábok hőse szomorú bizonyosság rá, hogy a nemzeti párt vezére igazat mondott.

Kortesiádk.

Híres város az alföldön — Czepléd is.

Valahány utcasarok van Czepléd városában, az mind tele van most plakátokkal. A szivárvány minden színével ékeskednek a falragaszok. Legfelül zöld színű, rajta vastag betűkkel:

Ő jön!! Ki jön??

Kossuth Ferencz jön!! Minek jön?

kerül neki! . . . Pár órával előbb pedig még nem volt ilyen! Kétségbeesett volt, könnyes, szemekkel könyörgött neki, hogy szeresse. Hogy megváltozott azóta!

Most ő könyörög . . . O borulna a lábához . . . A kétségbeesés a leány lelkéből az övébe szállott!

— Mond Julia, szeretsz? szeretsz-e igazán.

— Nagyon, nagyon! — felelé remegő forró hangon, szeméit mintegy extázisban vetvén az égre.

Es ekkor a fiut újból elfogta a kísértés, hogy azt az ajánlatot tegye neki, maradjon itt vele Milanóban. Mintha egy forró, erőszakos vérhullám csapott volna agyára őszekuszáiván gondolatait. Fejét lecsüggeszté: a kocsi dübörgése, a szibongó utoza népe csak mint nyomasztó zsongás érte agyát. Nem látott már semmit, — nem látta a leányt. Ha beleegyeznek . . . hogyan élnének meg? hova is vezetné? . . . Alig van egy-két lírája!

Nehány napon át barátjaival nagy dinomdánomct csapott . . . Bolond volt! Ha tudta volna. Most persze a pajtasai ép oly nyomorultan állanak, mint ő maga. Nagybátyja? . . . mit szólana az hozzá? Sorára hagyna! . . . visszaküldené Silvapiánába, atyjához. Atyjához? hisz az lenne a legjobb! . . . Akkor nap-nap után Juliával lenne! . . . Csak bátarság!

— Julia! — szólalt meg egyszerre — itt maradnál-e Milanóban? én velem? . . . hagyd

Azért jön, hogy képviselőt választasson. Kit? Bábá Sámuel, a dicsőt!! Alatta fehér színű papiroson még kövérebb fekete betűkkel:

Figyelmeztetés!

Be ne tegye ide a lábát semmiféle Bába! Szóval Czepléden virágozik az alkotmányos élet. Az emberek hol csókolóznak csupa elkésredésből, hol meg egymás fejét verik be — csupa szeretetből. Így írják ezt ékes stílusban Czeplédéről. De még többet is, arról is értesítenek, hogy Czepléden tegnapelőtt érdekes gyűlést tartottak a bábák, a mely gyűlés szoros összefüggésben van a népszerű képviselőjük, szegény Károlyi Gábor gróf halálával, valamint a küszöbön levő választással.

A gyűlésen elhatározták a madámok, hogy miután Bába Samut Kossuth Ferenc ajánlja képviselőnek, ők czégüket „szülész nőre“ változtatják, nehogy az elkésredett nép haragja téves névcseréből ő ellenük forduljon.

De nemcsak a bábák gyűlésén bukott meg a Bába-Kossuth-párt, hanem a függetlenségi körben is, a hol Kossuth hivatlanul és kérés nélkül beszédet tartott és melegen ajánlotta Bábát követnek. Erre mintegy háromszáz választó törkából felhangzott az abczug!

— Nem kell Bába, nem kell érdekes ember Ne ajánlja nekünk Kossuth!

Es mikor öreg Tóth János külön is kérte Kossuthot, hogy ajánljon valaki mást, Kossuth pedig kijelentette, hogy ő Bába jelöltsége mellett megmarad, mert ő Bába Samunál jobb hazafit nem ismer, akkor csak úgy röpködtek a közbeszólások:

— Gyönyörű hazafi! Akárcsak Takács!

— Igazuk van a lapoknak; Kossuth fia lejárja magát.

Kossuth Ferencz tehát hasztalan képzelte magát hatalmas potentátnak, a ki dönt képviselő és kerület sorsa fölött. A czeplédiek egy régi kortesnóta keretében válaszolnak neki!

— Abczug Bába! Abczug Kossuth!!

Hiszen szép két név került így össze!

IDÓJÁRAS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 759.2 milliméter, délután 2 órakor 758.8 milliméter. Nőmérsék: reggel 7 órakor C° + 12.8, délután 2 órakor C° + 19.2. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor EN. 2, délután 2 órakor N. 1. Felhőzet: reggel borult, esik, délután többnyire borult. Csapadék az előbbi 24 órában: 4 milliméter.

Káplán és plébános.

— A ráczkevei botránny. —

Megemlékezünk a ráczkevei káplánnak, Knezits Józsefnek viselt dolgairól, aki az egyházpolitikai törvények ellen folytatott igaztásaival feldulta Ráczkeve város nyugalmát. Féktelen viselkedésével összeütközésbe került szabad lelkületű plébánosával, az ősz Prunyi Endre esperessel is. Nemrég valósággal tünte-

as elutazást. Gyere, írjunk majd levelet az édes anyádnak!

A leány meglepetve nézett végig rajta, aztán elfakadt kaczagva.

Megbolondult! . . . hát azt hitte, hogy az ő anyja beleegyeznek ilyesmibe! Lehetetlen. Majd egyszer eljön Milanóba lakni, majd ha üzletet nyit, ez volt az ő legszebb álma mindig. De most? nem, nagyon hamar lenne! . . . nem kell elhamarkodni a dolgokat!

— Akkor hát te engem nem szeretsz?

— Nem szeredek! . . . Ha te azt elképzelnél tudnád, mennyire szeretlek! Bárcsak egy osipetnyit éreznél te az én szerelmemből én irántam! . . . bizony boldog lennék! De én nem vagyok szerencsés! . . . bolond is vagyok, hogy illuzióban ringatom magam . . . az édes anyám is azt mondja, bolond vagyok. Igaza van. En szegény kalapos leány vagyok! Ejj, de ha te a szívemet ismerenéd! ha tudnád, mennyit szenvedek olykor . . . ha elgondolom . . .

— Ha elgondolod . . .

— Hogy te nem lehetsz az enyém . . . hogy te mást szeretsz . . . ki tudja! Itt Milanóban, ezer szórakozás közepett — ezer szép leány, a kik szellemesebbek, tanultabbak nálam! . . . Előkelő hölgyek . . .

(Folytatása következik.)

tésre vezette az általa fanatizált parasztságot a derék plébános ellen és csak a csendőrség közbelépésének köszönhető, hogy vérontás nélkül végződött ez a dolog.

Prunyi esperes már több ízben keresett orvoslást Steiner Fülöp székesfehérvári püspöknel, de a püspök még feleletre sem méltatta, úgy hogy az agg plébános kijelentette, hogy ha felebbvalójától elégtételt nem kap, hát az egyház közösség kegyurához, a királyhoz fordul orvoslásért. Megszerkesztette vádiratát és augusztus 26-ikán elküldötte a püspöknek.

A hét pontba foglalt vádirat e szerint a következő:

1. Knezits József megszegte papi fogadalmát, mert felebbvalója ellen fellázadt, annak rendeleit nem követi, sőt azok ellenére önhatalmilag cselekszik.

2. A szószékről lázít és bujtogat a hatóságok, bíróságok ellen.

3. Gyalázatos módon beszél az egyház legfelsőbb kegyuráról, a királyról, azt állítván, hogy őt is félrevezették a hitelhagyók, az istentagadók, ami nem fog megtorlás nélkül maradni.

4. Szószékről hirdeti a felekezeti háborút, megtiltja a híveknek a más vallásbelivel való érintkezést, az azoktól való vásárlást stb.

5. A szocializmus legveszedelmesebb szélső tanait hirdeti a templomban, szidja a gazdagokat és bujtogat ellenük.

6. Minősíthetetlen formában a legszemérmetlenebb kitéjezéseket használja a szószéken, úgy hogy a nők szégyenkezve és sirva menekülnek a templomból. Maga pedig oly életmódot folytat, amely a papi hivatással meg nem fér, éjeleken át távol van hazuról engedély nélkül és folyton panaszok érkeznek az espereshez a káplán kicsapongó életmódja miatt.

7. A népet arra izgatja, hogy az egyházpolitikai törvényeket ne ismerje el, azokat figyelembe ne vegye, mert ezeket a bitang kormány isten ellenére hozta meg, s aki azokat követni fogja, azt egyházi átokkal fenyegeti.

Steiner Fülöp székesfehérvári püspök azóta már megkaphatta ezt a vádiratot, de Prunyi esperes s vele együtt Ráczkeve értelmisége még mindig várja a püspök intézkedését.

IDÓJOSLAS.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Szeptember 15. —

Változó felhőzet. — Hűvös. — Kelten csapadék.

Illuzió.

— Mutatvány egy készülő könyvből. —

Szemünk elé, mig öntudatlan
Lelkünk álomba vész,
Tündéri fátymolt szó szelidén
Jótékony égi kéz . . .
Hogy szebbnek láttuk, a mi szép
És jobbnak ami jó;
Hogy látszatért rajongni tudjunk:
Ez az illuzió!

Midőn az ifju, lángérellyel
A küzdőterre lép,
Lelkének szép illuziója
Nincs összetéve még;
Két szép szemért rajongni tud
S két bársnyos kacsó
Lágy illeteása égbe vonja:
Ez az illuzió!

És a menyasszony myrtusággal
Illetlen homlokán
Az első csókkal még nem asszony,
De már nem is leány;
Lelkével titkon sejti meg,
Mi szép lesz a való . . .
S tündéri képet fest magának:
Ez az illuzió!

A férfi lelke küzd csatázik,
Egy ideálja van

S a mig ez ideál nyomán fut,
Az élet elrohan.
Hajába itt ott dér vegyül,
Majd tiszta bércsi hó ...
De ideálját most is üzi!
Ez az illúzió!

Aggódva kémiel tükörében
A nagy világi nő,
Ha nincs-e áruló hajában,
A szem szögén — redő?
Az évek s évek nyomdokát
Kívül takarni — jó ...
A szív üres tár; de a látszat:
Ez az illúzió!

Szegény bolond meg úgy találja,
Hogy szive van s hevül;
Egy nőcskét vél ő boldogítani
Szívvel egyedül.
Szükséget szenved s im akad
Jószívű pártfogó ...
Hálálkodik; a nő mosolyogja:
Ez az illúzió!

De jó a vég, hogy egyesítsen
Mindent a sir ölén;
Hideg lehétől szerzte foszlik
A tündér szövevény.
Szemünk egy percze látja csak,
Mi csufos a való ...
Aztán a rongyból szemfedél lesz:
Ez az illúzió!

FARKAS FERENCZ.

HIREK.

Szeptember 15. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Boldogszony nevenapja. — Protestáns naptár: Boldogszony nevenapja. — Görög-keleti naptár (szeptember 8.): Antal. — A nap két 5 óra 39 perczkor, nyugszik 6 óra 12 perczkor.

Szeptember 16. Hétfő. Róm. kath. naptár: Ludmilla. — Protestáns naptár: Ludmilla. — Görög-keleti naptár (szeptember 4.): Bibilás érek. — A nap két 5 óra 40 perczkor, nyugszik 6 óra 10 perczkor.

Szabadságharosi emléktárgyak országos muzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délután 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.
Kölosey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgárház, földszint.

Requiem László főhercegért.

— Saját tudósítónktól. —

A nádori kriptában immár örök álmát álvó, kinos halált halt **László főherceg**ért tegnapi délelőtt gyász istentiszteletet szolgáltatottak az aradi minoriták templomában.

A templom, mely ez alkalommal gyásztünnepi színt öltött, szorongásig megtelt Arad város hatóságának, társadalmi előkelőségeinek és a nagy közönség résztvevő tagjaival.

A főoltár előtt díszes katafalk volt felállítva, s a főhercegi család czimerével ékítve. A templom padjainak fele jobbról-balról fekete posztóval volt bevonva, hol a hatóságok és küldöttségek ültek. Ott voltak **Fábián László** főispán és **Szathmáry Gyula** kir. tanácsos alispánnal a vármegye tisztviselői, **Salaocz Gyula** kir. tanácsos polgármester, **Institoris Kálmán** főjegyző és **Sarlot Domokos** főkapitányval a városi tisztviselők, **Metián János** gör. keleti román püspök, **Ottrubay Károly** törvényszéki elnök vezetése alatt a törvényszék hivatalnokai, **Kristóry János** kamarai elnök és **Edvi Illés László** kamarai másod titkár az aradi kereskedelmi és iparkamara képviselőiben. Ott láttuk továbbá az állami főrealiskola, valamint a kir. főgymnasium, tanítóképződe és városi tanítók küldötteit, ugyszintén képviselve volt a magyar kir. honvédség is. Az államvasutak, a csanádi vasúttársaság és a kincstár szintén képviselve volt és még igen számosan.

A requiem 10 órakor vette kezdetét, melyet **Csák Ozirjék** tartományi rendfőnök végzett nagy papi segédlettel, s mise alatt a teljes templomi kar működött.

Az ünnepélyes gyásztisztelet fél tízenegy órakor végződött.

A **radmegye** törvényhatósági bizottságban a múlt héten tartott rendkívüli közgyűlésén határozatilag mondotta ki a főhercegi családhoz való részvétfelirat küldését.

A már elküldött részvétfeliratot az alábbiakban közöljük:

Császári és királyi Fenség!

Mélyen megrendülve áll egy egész ország **László főherceg** Ö Császári és királyi fensége nyitott koporsója előtt, s a vigasztalhatlan fájdalom sötét árnyéka ránehezedik Aradvármegye közönségére is, hol mindenütt minden fedél alul könny és sóhaj között száll a gondolat az alig husz éves drága halott felé, kit mindenki szívének egész hevével, odaadásának egész erejével szeretett.

Bölcsőjétől kezdve szívünk rajongó szeretetén nőtt Ö mindnyájunk dédelgetett kedvenczév. Mienk volt osaládja szerint, vére szerint, nyelve, szive szerint.

Még most is látjuk egyéniségének szeretetreméltó báját, virulón, ifjun, csupa szív és ésszel, csupa kedély és bátorsággal; látjuk, hogy a gyermekévek multán a magyar faj minden erényének, Atyjától s dicsőséges Nagyatyjától öröklött, megemesült zománczával, mint bontogatja tehetsége biztos szárnyait, s midőn immár az ébredező férfikor komoly tudásával ékesitené sok fényes tulajdonságát: mint sugár fény ketté törve, a szülők szentelt fájdalomán kívül, milliók szívét ejti gyászába ...

A veszteség valódi nagyságának mérlegelése, csak fokozza a veszteség fölötti fájdalom mélységét, s vigasztalást keresni gyarló szavakkal ki merészkednék ily megmérhetlen fájdalomra! ...

Vigasz részünkről csak a tudat, hogy **Fenség**ed és **Fenséges** családja át vannak hatva a vallás és az Istenbe vetett hit rendithetlen bizalmával.

Ez gyakorolja gyógyító csodaerejét a megpróbáltatás nehéz napjaiban, s a mit **Fenség**ed jó és rossz napokban egyaránt mindig megértett, mindig megértett: a közszívét enyhítő balzsamaként érezte meg most szívünk fájdalmas dobbanásában, hogy itt mindenki **Velük** sír, **Velük** zokog.

Kérjük **Fenség**edet, hogy e czélból egybehitű s mai napon megtartott rendkívüli közgyűlésünk határozata alapján jegyzőkönyvileg megörökített részvétünkből kifolyó ezen feliratunkat kegyesen elfogadni méltóztassék.

Kelt Aradvármegye törvényhatósági bizottságának Aradon 1895. évi szeptember hó 9-én tartott rendkívüli közgyűléséből.

Császári és királyi **Fenség**ed igaz hívei: Arad vármegye törvényhatósága nevében: **Szathmáry Gyula**, alispán.

— **Udvari gyász László főhercegért.** A kabinetirodából tegnap érkezett le Arad város hatóságához az udvari gyászjelentés, mely **László főherceg** halála alkalmából a következő gyászt rendeli el: „Az udvari gyász, 1895. évi szeptember 11-től, szerdától kezdve tizenkét napon át következő változással viselendő. A cs. és kir. tábornokok, törzs- és főtiszték az egész gyászdíó alatt, szolgálatban és szolgálaton kívül, a fátlyolt bal karon viselik. A cs. és kir. belső titkos tanácsnokok, kamarások és asztalnokok az első hat napon át, vagyis szeptember 11-től bezárólag 16-ig nemzeti gyászöltönyben, gyászkarddal, a hatnapon át pedig, vagyis szeptember hó 17-étől kezdve bezárólag 22-ig az említett öltönyben aranyozott karddal jelennek meg. A legfelsőbb és fenséges asszonyok, úgy a hölgyek fekete selyemben, fekete fejdísszel, fekete ékszerrel, fekete keztyűben és fekete legyezővel, az utolsó hatnapon át pedig vagyis szeptember hó 17-től kezdve, bezárólag 22-ig fekete selyemben fehér csipkés fejdísszel és diszitménnyel, valódi ékszerrel, vagy szürke és fehér ruhákban fekete csipkével és fekete ékszerrel vagy gyönggyel jelennek meg.

— **József főherceg** sürgönye. Az „Aradi Tornaegetesület“ választmánya **József főherceg** Ö **Fenség**éhez részvétfeliratot intézett, melyre tegnap **Alcsuthról** a következő távirat

érkezett: „Fogadja az egyesület választmánya legbensőbb hálámát atyai szívemnek jóltevő részvéteért. **József főherceg.**“

— **Október 6.** Arad város polgársága ez idén is nagy pompával ünnepli meg október hatodikát. Az ünnepély részleteit tegnap állapította meg az **Edvi Illés László** elnökléte alatt egybegyült bizottság. Tekintettel azonban arra, hogy ezidén vasárnapra esik október hatodika, a bizottság helyenvalónak találta az ünnepély rendezését szombaton, azaz október 5-ére tegyék. Az ünnepély első része gyászmise a minorita templomban, délelőtt 9 órakor. Erre az aradi egyletek, társulatok meghivatnak, az eddigi évek szokása szerint. Innen felvonulás a szabadságszoborhoz, hol ének után a „**Kölosey**-egyesület“ elnöke koszorut helyez a szoborra, hol a küldöttségek egy része szintén elhelyezi koszoruit. Innen a menet a vesztőhelyre vonul ki, hol a Szózat elénekése után **Keresztes Gyula** dr. tartja meg az emlékbeszédet. Az alkalmi költemény megírásáról a bizottság gondoskodik. A vesztőhelynél a többi küldöttségek helyezik el koszorúikat, míg az ünnepélyt egy hazafias dal zárja be. A vesztőhelynél az egyik alkalmi gyászalt a makói földműves dalárda fogja énekelni **Nagy Sándor** ref. kántor vezetése alatt. Ulés végén **Boros Vida** indítványára kimondotta a bizottság, hogy a vértanszobor történetét tartalmazó füzetet a gyásznapon árusíttatja.

— **Rákosi Jenő** Aradról. Az „Aradi Millenniumi Naptár“ szerkesztői **Szöllösi István** és **Vass Géza** megkérték **Rákosi Jenőt**, a magyar hírlap és könyvirodalomnak e büszkeségét, írjon valamit a novemberben megjelenő könyvébe **Arad** hivatásáról. A kitünő író a szerkesztők kérelmére oly szép czikkel felelt, mely a naptár olvasóit nagy gyönyörűséggel fogja elöltteni. A többek közt a következőket mondja:

„Arad hivatása fontosságára nézve a főváros után következik egy két társával. Hivatva van és képes is hasonló szolgálatokat tenni a nemzet forrongó munkáiban mint Budapest. Egy nagy és vegyes vidék összes érdekelttségét tartozik vonzani és szellemével, fényével, hatásával eltölteni. Ez pedig történik iskoláinak, hatósági élete irányzatának, lakossága nemzeti közszellemének, irodalmi és művészi életének és izlésének, a város gazdagságának, kereskedői életének és külső csinjának általa, mindezek fölött irányt mutatva lebégvén a magyar nemzeti génusz. Mert a történelen számára csak úgy él és úgy munkál Arad, ha minden jelességeihez odateszi azt a jelzöt, hogy magyar. Egy nagy modern magyar város ideáljává lenni: ez a versenyző czél, mely felé vágtat Budapest és utána közvetlen Arad. Melyik ér előbb meg-szentelt czélhoz? Ezt a kik utánunk jönnek, gyermekeink vagy az ő gyermekeik meg fogják látni.“

— **Purczell Béla** hr. volt aradi kir. posta- és távirafőnök tiszteletére tegnap este a városligeti vendéglőben a helybeli posta- és táviratistakar bucsubankettet rendezett. Ezen csak a postatiszték voltak jelen s számos, megleg felköszöntöt mondtak a Brassóba költöző, népszerű főnökre. A második banket, melyen a közönség is részt fog venni, ugyan-csak a városligeti vendéglőben, hétfőn lesz.

— **Az új menetrend.** Az aradi és csanádi egyesült vasutak vonalain, mint már említettük, f. évi október hó 1-én új menetrend lép életbe. E szerint **Aradról** **Szegedre** reggel 4.45. d. e. 9 és d. u. 4.10-kor indulnak a vonatok, **Nagyhalmágy** felé két személyvonat: reggel 6.40 és d. u. 3.50-kor, két tehervonat: d. e. 11.50 és d. u. 2.35 kor. **F. év szeptember** hó 16-tól kezdve

orossebes-menyháza-i vonalon minden irányban csak egy-egy személyszállító vonat fog közlekedni. És pedig az 512. számú vonat, mely indul Borssebesből dél-éltől 10 óra 18 perczkor, Menyházára érkezik 11 óra 45 pcor. Az 503. vonat, mely indul Menyházáról 1 óra 25 perczkor, Borssebesbe érkezik 2 óra 38 perczkor. A többi vonat közlekedése megszüntetett.

— Az aradi hilapirók és írók köre ma vasárnap délután két órákor az egyet helyiségében választmányi ülést tart, amelynek tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. Pénztári jelentés. 3. A munkaprogramm megállapítása. 4. Az évkönyv és egyéb tárgyban teendő indítványok. 5. Tagfelvétel. A tárgyak fontosságára való tekintetből a tagoknak teljes számban való megjelenését kéri Brankovics György elnök, Hrabovszky Lajos titkár.

— Az aradmegyei kórházbizottság tegnap ülést tartott a vármegyei háznál Szathmari Gyula kir. tanácsos, alispán elnöke mellett. Az ülésen, melyen az előadói tisztet Baross Ferencz dr. megyei aljegyző vezette, folyó ügyeket tárgyaltak.

— Arad egészségügye. Posgay Lajos dr. városi főorvos jelentése szerint aug. hóban a közegészségi állapot, az előző havhoz képest kissé kedvezőbb alakult. Az összes halálozás 16-al csökkent s a városi új születések száma a városi halálozást 67-el haladta meg. A tápcsatorna csorvás-hurutos betegülése, a csecsemők közt a szokványos nyári hevenyébélhurut tulnyomó számban jöttek elő. A fertőzőkór formák gyérültek. A difteritis 8 új esettel volt bejelentve, s egyszer végződött halálozással, a croup 2 könnyű esettel van bejegyezve. Továbbá a vörheny 9, a typhus 3, a vérhas 1, a kanyaró s a barányhimlő 2—2 esettel lett bejelentve. — Trachomabetegek: maradt július 31-én 16, azóta szaporodás 3, apadás 3, maradvány aug. 31-én 16. A kórházban van 13, idegen 7. Elhunyt összesen 102 n. szék közül 40 fi, 62 nőnemű, idegen városi illetőségű 89. A városi lakosok közül elhalt a belvárosban 31, Pernyávan 21, Sarkadon 2, Ujtelepen 3, Gájon 11, Ségában 6, Polturában 4, a tanyákon 2, a kórházban kimúlt 6. Főhalálokok: veszületett gyengeség és alkati hiba 9, rángás 2, tüdővész és aszkór 21, tüdőlob 4, agybaj 12, szivbaj 3, difteritis 2, hagymáz 1, bélhurut 25, veselob 1, rák 3, vízkór 1, elmekór 2, végelgyengülés 9. Baleset 4, halva született 5. Az összes elhaltak közül orvosoltatott 87. A városi halottak évi aránya e hóban — a polgárság népességéhez képest — 23.8 pro mille. Elhalt a városi lakosságból 1 évig 40, 2—5 évig 5, 6—10 évig 3, 11—20 évig 4, 21—30 évig 7, 31—40 évig 3, 41—50 évig 6, 51—60 évig 7, 6—70 évig 5, 71—80 évig 8, 80 év felett 1. Elve született az anyakönyvi kivonatok szerint 164 (19-el több, mint júliusban); ezek közül 92 fi, 72 nőnemű, törvénytelen 29, szomszéd községi illetőségű 8, városi 156. A városi újszülöttek évi aránya e hóban — a polgári népességhez képest — 39.5 pro mille. Házasság 36 pár. Orvosrendőri hullaszemléltetett 8 esetben, törvényeszi boncolás szerint, orvosrendőri egyezér, orvosrendőrileg vizsgálott 138 letartóztatott egyén. A dajkált kisdédek létszáma volt augusztus 31-ikén 154.

— Iványi emléke. Az Iványi Ödön sírmlékének leleplezése ma déleltől megy végbe Nagyváradon a megállapított program szerint. A mint értesülünk, a leleplezésen a Szigligeti társaság tagjai testületileg jelennek meg és a közönség részéről is élénk részvét és érdeklődés nyilvánul émez aktus iránt.

— A radnai bucsu. A radnai osodatevő szülők évente elzarándokolnak a bucsusok ezrei kik gyógyulást várnak és remélnek. Az aradi-bucsusok tegnap mentek ki Radnára.

— A vármegyei tisztviselők illetményének javítása tárgyában nem kevesebb, mint harmincegy törvényhatóság nyújtott be a nyári vakáció alatt fölíratokat a képviselők hoz. Név szerint: Hajdú-Torna, Arad, Baranya, Bács, Borsod, Győr, Ócsa, Óránád, Csik, Fejér, Fogaras, Gömör, Győr,

Hajdu, Háromszék, Kolozs, Komárom, Krassó-Szörény, Liptó, Máramaros, Maros-Torda, Nagy-Küküllő, Nógrád, Pozsony, Somogy, Szabolcs, Szepes, Tolna, Torda-Aranyos, Trencsén, Ugocsa, és Zala, vármegyék. A fölíratok egyező értelemmel azt kéri, hogy a vármegyei tisztviselők, segéd- és kezelőszemélyzet javadalmazása törvényhozási uton a kir. bíróságok és más állami hivatalok hasonló rangu alkalmazottainak javadalmazásával egyenlővé tétessék. Élénk színekkel esetelik a fölíratok, hogy a vármegyei tisztviselőinek helyzete, mint a hajdumegyei fölírat mondja, „még a régi vármegyei életből némileg visszamaradt dignitásnál fogva társadalmi téren is, a társadalom által támasztott következményeket tekintve, az összes tisztviselőké közt a legnehezebb.” Az illetmények rendezésének a fölíratok szerint az összes vármegyékre nézve egy mérték szerint kellene történni, csakis a mellék-illetmények állapítottán meg „a helyi viszonyoknak megfelelően eltérő fokozat szerint”. Hangsúlyozzák a fölíratok, hogy az illetmények ilyen rendszeres javítása nem csak az alkalmazottaknak, hanem első sorban a közszolgálatnak áll érdekében. „Csakis így érthetjük el, ugymond p. az abauj-tornamegyei fölírat, hogy a törvényhatósági szolgálatot keresni fogják a képzett elemek, melyek most éppen a javadalmazás alacsony és rendszerelen volta miatt szembetűnő módon vonakodnak országszerte vármegyei szolgálatba állani. Csak így érthetjük el, hogy a közigazgatás feladatának magaslatára emelkedve, képes lesz mindazon igényeknek megfelelni, melyeket az átalakulás és izmosodás korszakában levő állami és társadalmi életünkkel kapcsolatban a folyton növekvő és szaporodó társadalmi és közgazdasági törekvések vele szemben fokozódó mértékben támasztanak.”

— Tanulók kirándulása. Az aradi állami főreáliskola 32 növendéke rándul ki ma reggel Világosra, honnan a várromok megszemlélése után gyalog mennek egészen Gyórokig, s innen az esti vonattal vissza Aradra. A tanulók Matusik Márton, Dömötör László és Sztrójnny Lajos tanárok vezetése alatt rándulnak ki.

— Lampionos kerékpármenet. Az aradi kerékpár club csinos lampionos felvonulást rendezett tegnap este elnöke, Tedeschi Viktor tiszteletére. A klubtagok a Vass-féle kávéház udvarán gyülekeztek, honnan fél kilenc órákor indultak meg fellampionozott kerékpárokon. Az utcákat ezalatt tengernyi néplepte el, mely láthatólag gyönyörködött a festői felvonulásban. A klubtagok az Andrásfő-téren át az elnök lakása elé gurultak, hol őt szívélyesen üdvözölték.

— Egy aradi szélhámus. Sváby Ernő aradi fiatal szélhámus neve lassan-lassan egész hírnévre vergődik. Minduntalan követ el olyan stikliket, melyek a tisztesség és becsület fogalmával homlok, egyenest ellenkeznek. Tegnap egy sikkasztás miatt kellett volna az aradi kir. törvényszék előtt megjelennie, de ő helyesebbnek találta meg nem jelenni, sőt egyáltalán Aradról eltűnni. Most elrendelték országaterte való körözését.

— Templomszentelés Galsán. Galsa román kath. hitközsége csekély számu, de hazafias szellemű német ajkuval egy kis magyar kolóniát képez körülveve román ajkuaktól. A kis kolónia csupán iskolájának és utolsó időben állított kis imaházának köszöni, hogy magyarsága nem hogy nem hanyatlott; de folyton gyarapszik. Ezelőtt mintegy 30 éve létesült a jelenlegi román kath. iskola. A tankötelesek örvendetes szaporodása folytán a folyó évben megvette a hitközség a legszebb épületét 3000 frtért tanítói laknak s a vett telekre 5000 frt költséggel Albert Ferencz világosi építész által készített tervezett szerint épült kétöb tantermet imaház és torony-

nyal. Az épület csinosága meglepő s dicsérőleg nyilatkoznak az építész felől. Az ünnepélyes felszentelés e hó 22-én fog történni. Este az új tanítói lakban a pankotai első zenekar közreműködése mellett jótékonycélu táncvígalmot leend, melynek sikere érdekében a rendezőség fáradságot nem kimélve buzgólkodik, s tekintve a közhangulatot s az általános pártolást a táncvígalmot sikerültnek ígérkezik.

— Difteritis járvány Gyórokon. Már ezelőtt is volt egy pár eset az utóbbi időben, hogy e veszedelmes betegség megrémítette a gyóroki szüléket, de a sserum használata még mindig segített. Tegnap azonban, írja ottani levelezőnk, talán a sserum s általában az orvosi segély késői igénybe vétele miatt egy ártatlan gyermek már áldozatul esett a roncsoló toroklobnak. Nem lehet a szüléket eléggé figyelmeztetni, hogy a legcsekélyebb torok fájásnál orvosi segélyt keressenek.

— Drágább a cipő. A Budapest székesfővárosi cipész-ipartestület 1895. évi szeptember hónap 9-én tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy tekintettel arra, hogy a bőrterményeket előállító gyárak bőrterményeiket 15—30 százalékkal felemelték, — kényszerítve érzi magát a cipész-ipartestület mint a cipész-mesterek összesége, a rendelt árak árát 15. az elárúítás, vagyis a raktármunkánál 30 százalékkal felemelni.

— A liba nekrológja. A liba-madár kétségbevonhatlanul egyike a legkülönösebb madaraknak. Nemcsak ama történeti nevezetességénél fogva, hogy hős korában megmentette a kapitóliumot, hanem azért is, mert élvezeti cikk gyanánt szokott szerepelni az asztalokon, legkivált pedig annak okáért, mert ő szolgáltatta a „liba-zsír”-nak nevezett anyagot. Ez a liba ősrendetése, minden egyéb tevékenysége és szereplése erre a tényre vezethető vissza. Azért sütik, főzik és eszik meg a libát, hogy zsirt nyerjenek belőle és a haldokló libák ezzel a szentimentális bafejezéssel szokták leveleiket beszárni: „A zsirig hü . . . stb.” A szegény libákra most s ugyanapok virradtak, élelmes idegenek föltalálták a pótlibát. A pótliba nem egyéb, mint kokuszdióból és más hűvelyes veteményekből készült élmés keverék, amely nem annyira a libát pótolja, mint inkább a liba-zsirt. Ez tekintettel arra, hogy ez a keverék éppen felényivel olcsóbb a liba-zsirnál, immár küszöbön áll az az idő, amikor mindenütt a pótlibát fogják alkalmazni a tényleges liba zsirt helyett. Ezzel pedig mindörkévége a liba madár karrierjének, a kapitóliumot meg tudta menteni; saját magát azonban nem. Csöndes lenézés kérérik tehát a szerencsétlen madár számára, amely ezentul — hogy egy szép képlettel éljünk — a saját zsirjában fog megfuladni.

— Névmagyarosítások. A belügyminiszter megengedte, hogy Lusztbacher Dávid és fia Elemér aradi lakosok vezetéknevüket Lukács-ra, Spitz Jakab szintén aradi lakos pedig Sugár-ra átváltoztassa.

— A fia büne miatt. Megírtuk a múlt hó 21-én, hogy Kriszán Vazul ravennai lakost oroszva lelőtték. A déznai csendőrségnek sikerült azóta kipuhatolni, hogy Barna Lázár és Papp Vazul nadalbesti lakosok követték el a gyilkosságot. A gyilkosság miatt gyanuba vett és elfogott egyik tettes, Barna Lázár atya, Barna Simon anyyra ségylette fia gyalázatát, hogy valósággal buskomorságba esett; a napokban aztán eltávozott hazulról s az erdőben felakasztotta magát. Az elfogottak még nem vallottak, de annyi terhelő bizonyíték van ellenök, hogy azok sulya alatt nem sokáig késhetik a beismerés.

— A Henry-czirkusz. Tegnap este is zsúfolt nézőtér előtt játszott. Az igazgató ismét bemutatta remekül idomított elefántját, s lovait, melyeknek produkciói bámulatra ragadták a nézőközönséget. A vendég műlovast, Mr. Bellinit, ki a nyeregtelen lovon saltomortalézik, frenetikus tapsok kíséretében hívták elő mutatványai után. Tetszetek még: Barker Alfrédné, a Palos akrobaták, Miss Margaretha, Sándor bohócs s a ballet személyzet tánczai.

— Egy örült öngyilkossága. Kaufmann Lajos simontornyai ifjun nemrég az örültség

jelét mutatkoztak. Beszállították tehát Szegzardra a Ferencz-kórházba. Ott azonban mindig azon tölte fejt, hogy lehetne könnyű szerrel az élettől megválni. Óríték is tehát, a hogy csak lehetett. De hát ki bírna egy örült észjárásán eligazodni? Az utolsó időben különös előszeretettel segítette a fászkamrából fát behordani a konyhába. Utóbb már egymagában, felügyelet nélkül hordta a fát, s a mellett a legjámborabb magaviseletet tanúsította, de csak azért, hogy őreit tévutra vezesse. Mert csütörtökön, midőn látta, hogy senki sem ügyel rá, behuzta maga után az ajtót és felakasztotta magát. Mire észrevették, már halot volt.

— **A szerb mártír adósságai.** Szegedről sürgönyözik: Mile tita Szvetozarnak legközelebb bekövetkező 70-ik születésnapja alkalmából a szerb agitátorok a délvidéki szerbek között pénzt gyűjtnek, hogy Mile tita nekint mintegy 30,000 forint adósságát törleszthessék és öregesgére gondtalan életet biztosítsanak neki. Az adakozásra való fölhevítésben Mile tita a szerb nemzeti eszmé sokat szenvedett mártírjának van föltüntetve. Szegeden Majszky Sándor és Ramadano vits: Szofra ottani kereskedők gyűjtése ezzel erősen megbotránkozta a többi szegedi hazafias szerbeket, kik a hazaárulásért hosszas fogságot szenvedett Mile tita nem ismerik el szerb nemzeti mártírnak és nem hajlandók részére adakozni.

— **Tűz Julia.** Nomen est omen. Tűz Julia még nem volt egészen 16 éves már egy belső tűz emésztette. Szeretett és osalódott. Szive egész melegével szeretete Kardos Ferencz dunaföldvári legényt s midőn ezt a legényt megtudta, hízelt neki, hogy ilyen szép leány felelte rajta a szemét. Haj, de hamar kiábrándult. Kiábrándította a kor szelleme, mely arra tanítja az embert, hogy észével és ne szívével szeressen. A legény megtudta, hogy a leánynak nincs pénze és ott hagyta. A leány meg nagyon szegyenietta, mert társnői folyton évelődtek vele, hogy milyen „Tűz“-ről pattant, meg milyen „Kardos“ menyecske lesz belőle. A csalódás nagyon fájt. A szerelem belső heve lángra lobbant Tűz Juliában. Hat csomag gyufát áztatott vízbe és levét megitta. Meghalt. Így lett Tűz Julia belső tüzének áldozata.

— **Ki találta fel a váltót?** Egy német jogtörténelmi munkában a váltó eredetére nézve a következőket olvassuk: A tizenhetedik század irók azt állítják, hogy a váltót zsidók találták fel. Ilyen értelemben irnak: Blaviax, Marberger, Savary stb., sőt Moncequieu is. De még azok is, kik tagadják az állítást, elfelejtették a zsidó irodalomra hivatkozni. Pedig éppen ebből a forrásból lehet bebizonyítani, hogy a zsidóknak a váltó feltalálásában részük nem volt. Ha a váltót zsidók találták volna fel, úgy megemlékeznek róla a középkori zsidó-irodalom is, azért mondjuk a középkori, mert említett irók szerint a zsidók 1111. és 1306. közt találtak volna fel. A váltót azonban először a tizenhatodik század rabbijai, mint: Mose di Tirani, Samuel di Medina, Isaac Adarbi, Samuel Chajjun és mások említik először. — Ezek irataikban a váltót mindig lettere di cambio-nak nevezik és olyan kifejezésekkel fordítják, melyek a középkori zsidó irodalomban egyáltalában nem fordulnak elő, minthogy az az említett nyelvet nem ismerte. A fordítás azt bizonyítja, hogy a zsidók a váltók használatát az oroszoktól tanulták el. Velenczének a kelettel való nagy forgalma a keletizsidóknak is elég az alkalmat szolgáltatott, hogy megismerjék és használják a lettere di cambio-t.

— **Mit tettél az apámmal?** Nestorov Gyóka nagy-kikindai lakost úgy ismeri mindenki, mint a kivel nem jó melegebb barátságot kötni. Alattomos, ravasz ember, a ki a barátság örve alatt közelébe férközik az emberhez és bosszút áll barmelyről eszített sértésért is. Régi allensége volt Stankity Vász, ki ezelőtt 6 évvel megsértette valamivel az apját. Nestorov régóta barátjának vallotta magát, a lehető legjobb viszonyban volt vele, de mindez csak színlelés volt, mert csak az alkalmat várta, hogy bosszút állhasson. Az alkalmat tegnap meg is találta. Stankity

egy lebuiban pálinkázott egész napon át és meglehetősen elázott. Ekkor hozzálépett Nestorov és így szólt:

— Emlékezel-e, mit tettél 6 év előtt az apámmal?

Stankity kitért a felelet elől és átnyujtotta kebelbarátjának a pálinkás üveget.

— Nem kell — mondá ez — az apámon ejtett sérelemért akarok bosszút állani.

Stankity erre dühbe jött és iszonyu káromkodásra fakadt, mire Nestorov éles zseb-kést négyzer vágta markolatig Stankity testébe, ki a vérvesztés következtében csakhamar elájult. Az előhívott orvos beakarta kötni sebeit, de ő rugott, kapált, úgy, hogy lehetetlené tette a mentést. Most haldoklik.

— **Lég- és hőmérsék, időjárás.** A múlt hónapban Aradon a hőmérő legmagasb állása $C^{\circ} + 38.9$ aug. 1. d. u. legalantabb állása $C^{\circ} + 6.0$ aug. 19. éjjel jegyestett. A légsúlymérés állása 768.7 mm. legmagasb és 769.3 mm. legalantabb pont között ingadozott. Az időjárás, néhány napi rekkenő hőség kivételével, mérsékelt meleg, derült és inkább száraz volt. — Kissé esett 7 nap, csapott egyszer, égi háboru jelentkezett négyszer. — A csapadék magassága 34 mm. uralgó szél irány volt az északnyugati, enyhe áramlatokkal.

HYMEN.

Zohntbauer Gyula a budapesti helyi érdekű vasutak főmérnöke tegnap esküdött örök hűséget Aradon, a református imaházban Lukácsy Miklós takarékpénztári vezérigazgató bájos leányának, Lenkénnek. Az esketésnél, melyet Csécsi Imre végzett, tanuk voltak: Simay István és Priegl István dr.

GYÁSZROVAT.

† Kovács Lajos elhunytáról a következő gyászjelentést juttuk: Özv. Kovács Lajosné szül. Kovács Jozsefné szül. Mészák Anna, sógor és sógorónői Tóth Lajos és neje szül. Krecsényi Matild, Pop Ferencz és neje szül. Sturm Amália, testvérei özv. Bagyik Jánosné szül. Kaucsek Mária, Kaucsek Terézia, valamint számos rokon és jóbarát nevében is fájdalomtelt szível tudatja forrón szeretett férje, illetőleg fia, sógoruk és rokonuk Kovács Lajosnak, folyó évi szeptember hó 14-én délután 5 órakor, életének 59-ik és boldog házasságának 31-ik évében hosszas szenvedés után történt jobblétre szenderültét. A boldogult hült tetemei szeptember 16-án d. u. 2 órakor fognak Kis-molnár-utczai saját hályeztetni. Az engesztelő gyázmise szeptember 17-én, délelőtt 8 órakor fog a t. minorita-atyák templomában a Mindenhatóknak bemutatatni. Arad, 1895. szept. 14-én. Béke poraira.

† Belezna Gyula, Belezna János, az aradcsanádi egyesült vasutak tisztviselőjének hat hónapos kis fia — mint résztvevél értesülünk — tegnap este hét órakor meghalt. Temetése holnap délután lesz. Nyugodjék békével a kis halott!

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) **Philharmonia egyesület.** Felkéretnek a Philharmonia egyesület összes t. tagjai, hogy a f. hó 22-én (vasárnap) 11 órakor a lyceumépület termében megtartandó közgyűlésen megjelenni sziveskedjenek. Tárgyaltatni fognak az egyesület fenttarthatásának módzatai. Az e. titkár.

(*) **„Gyórok és Ménés vidéki Jótékony nőegylet“** alapszabályai a m. kir. belügyminiszterium által megerősített azoknak a alapján van szerzőség az egyesület tagjait az alkuló közgyűlés megtartása végett folyó évi szeptember hó 22-ikén — vasárnap délutáni 4 órára a gyóroki városháza tanácstermébe ezennel tisztelettel meghívni.

A közgyűlés tárgyai lesznek: 1. A megalakulás előkészítő ideiglenes választmány, illetve tisztikar lemondása. 2. Az alapszabályok alapján megajandó választások után megalakulás. 3. A megalakulással együtt járó intézkedések megtétele, s esetleges indítványok. Ujonan belépni kívánó tagok a gyűlés kezdetéig jelentkezhetnek az egyesület elnökségén, vagy előírott titkáránál. Tagoági díj: ala-

pitó tagoknál egyszer mindenkorra lefizendő legalább 10 frt, rendes tagoknál évenként legalább 2 frt, pártoló tagoknál legalább 1 frt. Rendes tagok csak nők lehetnek, kik három évig egyleti tagok tartoznak maradni. Kiváló tisztelettel Gyórok, 1895. szeptember 12. az ideiglenes elnökség megbízásából Csák József ideiglenes titkár.

(*) **Az aradi „Concordia“ betegs. és temetkezési egyesület saját helyiségében (Szt. Pál-utca 7.) szept. hó 15-én, d. u. 3 órakor rendes választmányi ülést tart, melyre az igen t. választmányi tag urakat ezennel tisztelettel meghívja az elnökség. Targysorozat: 1. Elnöki és pénztári jelentés. Ez alkalommal új tagok is felvételnek.**

TANÜGY.

Iskolaszéki ülés.

Arad szab. kir. város községi iskolaszéke f. évi szeptember hó 18-án azaz szerdán délután fél 5 órakor a városház emeleti kis termében havi ülését tartja, melyre a t. tagurak ezennel meghivatnak.

A tanácskozás tárgyai:

1. Pál Gyula és öz. Bihary Lajosné aradi lakosoknak kérelme, iskolába járt gyermekeik után az 1894-5-ik iskolai évre előirt összesen 6 frtnyi tandijhátralék leírása iránt.

2. Hacker Lázár aradi lakos kérelme, két fia után az elmúlt iskolai évről előirt 12 frtnyi tandijhátralék elengedése iránt.

3. Az iskolafelügyelő jelentése, a polgári fiúiskola IV-ik osztályába járt Kürthy Géza tanuló tandijhátraléka ügyében.

4. Mikulicza János mikalakai- és Reisch János kurticsi lakosoknak kérelme, a jelen iskolai évre fiaik után fizetendő kétszeres tandijnak egyszeresre való leszállítása iránt.

5. Izsák Farkas nagyrapolti lakos kérelme, Nina nevű leányának a siketnéma iskolába tandijmentesen való felvétele iránt.

6. Az aradi külső községi iskolák igazgatóinak kérelme, a tanulók felvételénél követendő eljárás tárgyában.

7. A t. év július havi ülésből kifolyólag nyugdíjba lépésre felhívott községi tanító kérelme, állásán továbbra is meghagyása iránt.

8. Az iskolafelügyelő előterjesztése, a polgári fiúiskolánál Széchy Ákos tanár eltávolításával és Szöllőssy Károly volt igazgató elhalálozásával üresedésbe jött két szaktanitói állásnak végleges betöltése iránt.

9. Az áthelyezés következtén üresedésbe jövő egy elemi iskolai osztálytanitói-, illetve előléptetés következtén egy kisegítő tanitói állásnak betöltése.

10. Az iskolafelügyelő előterjesztése, az elemi fiúiskolánál a tornatanítás vezetésére alkalmazandó osztálytanitók megbízása iránt.

11. Az iskolafelügyelő jelentése a beiratkozott tanulók létszámáról s ennek következtén az osztályok szükséges párhuzamosításáról.

12. Az iskolafelügyelő előterjesztése az iskolaszék 1896. évi költségelirányzatának megállapítása tárgyában.

Aradon, 1896. évi szeptember hó 14-én.

SALACZ GYULA s. k.,
kir. tanácsos, iskolaszéki elnök.

MULATSÁGOK.

(=) **Az aradi iparos ifjak tegnap este sikerült bálát adtak.** Táncs előtt előadtak Korody Péter „Legény bolondja“ oz. 3 felvonásos népszínművét. Feladatuknak legjobban megfelelték: Kusmann Róza (Kati), a ki a címzerepet játszotta, Klinger Emilia (Juliska), Kelly László és Gondai J. Frigyes mint karmester. Kusmann Róza kisasszony kedves dalaival és rutinos játékkal, Kelly László pompás ötleteivel tünt ki Varg János (Turi) gyenge hangját is kellemessé tudta tenni. Brok István (Imre), Utrata Eerenz, Farkas Menyhért (Szűte) jól viselték magukat a színpadon. Szuszánka Aranka is minden lehetőet elkövetett a siker érdekében. — Előadás után tánc volt, melyen résztvettek:

Leányok: Kusmann Róza, Klinger nővérek, Szerénka Vilma, Hubert Mariska, Varga Ilonka, Fischer nővérek, Szuszánka növ. Szász Róza, Bogdán Etelka (Györök) stb.

Asszonyok: Szász Dénesné, Hubert Jánosné, Kusmanné, öz. Matuschekné, Fischerné, Szerénka Vilmosné, Szuszánka Jánosné stb.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVESZET.

Az aradi színtársulatról.

— Saját tudósítónk levele. —

Nagyvárad, szeptember 14.

Még pár nap és színtársulatunk bucsút vesz rozoga fabódénktől, hol annyi jó és balsorsral kellett meg küzdenie. A mikor színtársulatunknak istenhosszadot mondanánk, kötelességemet vélem teljesíteni, ha úgy a színtársulatunkról, valamint közönségünkről is egyet mást az igazság érdekében elmondok.

Az ideai nyári szezón **Leszkainak**, dacára hogy oly költséges társulattal rendelkezik rosszul ment, közönségünk résztvétele folytán, mint szokás mondani. Nem a közönség résztvétele volt itt a baj, mert Nagyvárad közönsége, mint már többször kifejtettem, mindenkor és mindenha meleg pártfogással és oda adó ragaszkodással viseltetett színtársulata iránt; hanem baj az, hogy évtizedek óta építik már az állandó színházat nálunk és mégsem tudják felépíteni, a közönség pedig ennek demonstrálására vonatkozik a nagy hőségben a szinkörbe járni. Im, ez itt az ok és az okozat, mért úres az évben mindig a szinkör és milyen úresnek lesznek jövőre és a következő években, míg az állandó színház ügye jobbra vagy balra elnem dől.

Es mikor a közönség a színházba nem jár, mikor a színházban a padok az ürességtől ásitoznak akkor keresünk egy bűnbakot, a nagy forróságot, vagy a művészetést ütjük agyba főbe, pedig a művészetés ép olyan jó volt, mint a mikor mindig szífolva volt a szinkör, a kánikulai hőség is olyan kiálthatatlan volt mint egyebkor, de a közönség nem volt máskor úgy fellovalva az új színház tengeri kigyójára, mint éppen ez évben és lesz mindaddig míg az ige testté nem válik, az az míg az állandó téli színház tel nem épül.

A színtársulat szervezése iránt sem merülhet fel semmi kétség, mert vagyuk csak az ország színűgyét, a fővárost kivéve, hol találunk annyi jeles tagot együtt mint az arad-nagyvárad színtársulatnál. Es hogy Leszkay sosem nézte a saját zsebet, de a művelés közönség igényei teljes kielégítésére törekedett mindig és törekedik most is, példa rá, hogy Gyöngyi Iszót a népszínház és Krecsányi Ignác volt oszlopos tagját is szerződött a jelen téli évadra, még pedig áldozatok árán, csak hogy ambícióját kielégíthesse, a mi neki már annyi tenger pénzébe került. De szerződött a vidék egyetlen jeles primadonnáját is Pálffy Ninát a kinek nem a hang terjedelme a forszta, hanem a szerep megjátszása a mit eddig nélkülöztünk, mert Pálffy Ninánál meg van minden kellék, a mi egy arad-nagyvárad közönséget teljes mértékben kifog elégíteni s ez az a fülhamászó szép csengésű hang; értelmes előadás, és a mi fő a sikk és értelem és a színpadon kedves megnyerő megjelenés. Pálffy Nina a kolozsvári közönségnek is több éven át kedvenc primadonnája volt. (Béssünkről megjegyzés nélkül adjuk le ezuttal nagyvárad levelezőnek a leendő új primadonnáról irt tul-lekesült sorait, a mikben, megvaljuk őszintén, nem igea hiszünk. A magunk véleményét minden esetre el fogjuk mondani Pálffy Nina bemutatóján. A szerk.)

Műsorunk változatos, most nagyban járják a jutalomjátékok, **Balassa Jenőnek** telt háza volt, szombaton lesz **Mesey Miskának** a jeles tenoristának a jutalom játéka „Ernáni”-ban végül **Delli Emmának** készülünk nagyban utolsó felléptére es jutalomjátékára, es után az igazgatóság a „Grand kapitány gyermekei” látványos színművel vess bucsút tőlünk, s a nyári szezón befejeződik.

* **Veress Sándor színházigazgató.** Veress Sándor, miután megvált az operától, **Makó**t választotta lakóhelyéül s most abban fáradozik, hogy **Makó, Vásárhely, Szentes, Orosháza, Mészöngyös, Nagyat és Battonyából** Makószék helylyel színi körzetet alakít és az egész év folyamán felváltva játszik ezen városokban, figyelemmel összeállítandó színtársulatával. Az előadásokat jó erővel október hó 15-ike táján akarja megkezdeni.

TÁVIRATOK.

Minisztertanács.

Budapest, szeptember 14. (Saj. tud. táv.) Ma delután több órai minisztertanács volt, melyre **Jósika Samu báró Bécsből**, **Perczel Dezső Iglórol** ideérkeztek.

Anyakönyvvezetők kinevezése.

Budapest, szeptember 14. (Saj. tud. táv.) **Perczel** belügyminiszter ma kinevezte a szolnok-dobokamegyei állami anyakönyvvezetőket. A kinevezéseket a Hivatalos Lap holnapi száma közli.

A Vigszínház programja.

Budapest, szept. 14. (Saj. tud. táv.) A Vigszínház megnyitó előadására **Jókai Mór** ir prologot, **Dóczy Lajos** pedig új darabot. A legközelebb szerződ-tetendő új tagok: **Gál Gyula**, **Balassa Jenő**, **Vendrei** és **Hegedűs**. A színház első fordított darabja: **Bisson** „Igazgató ur” című vígjátéka lesz.

A máv. leköszönt igazgatója.

Budapest, szept. 14. (Saj. tud. táv.) **Czigly József**, a magyar kir. államasutak helyettes igazgatója, nyugdíjba megy. Utódjául **Thalyt** emlegetik.

Szépségverseny lovakra.

Budapest, szeptember 14. (Saj. tud. táv.) A millenniumi országos kiállításon külön szépségversenyt rendeznek a lovakra, jelentékeny díjakkal.

Rohonczy 14 napja.

Budapest, szept. 14. (Saj. tud. táv.) A liberális népgyűlésen **Rohonczy Gedeon** megsértette **Báttaszéky Lajos** hírlapíró. A dologból párbaj lett, melyben **Báttaszéky** könnyű sebet kapott. A törvényszék mindkettőjüket elítélte 14—14 napi fogházra. Ezt az ítéletet a kir. tábla ma helybenhagyta.

Elhunyt történetíró.

Budapest, szept. 14. (Saj. tud. táv.) **Székel József** történetíró, volt 48-as honvéd Pestvármegye levéltárosa meghalt.

Készülődő oláhok.

Budapest, szeptember 14. (Saj. tud. táv.) Fenn tartással közöljük az alábbi hírt: **Mudrony** és **Mangra** a millennium ellen tüntetendő nemzetiségi kongresszust terveznek, melyre állítólag már is több százan jelentkeztek.

A milliomos gyilkosa.

Budapest, szept. 14. (Saj. tud. táv.) **Deutch Lajos** gyilkosa érdekében védője folyamodott, hogy **Chászár Károlyt** bocsássák szabadon. A tábla a kérelést elutasította.

Kegyelem.

Budapest, szept. 14. (Saj. tud. táv.) **Tomics Sasának** a megölt ujvidéki lapszerkesztő feleségének leánykori leveleinek közzevéseért valószínűleg megkegyelmeznek.

Egy gözmalom válságban.

Miskolcz, szeptember 14. (Saj. tud. táv.) A borsod-miskolczi gözmalom válságos fordulatnak néz elébe. A részvényesek

rendkívüli közgyűlést kérnek, az igazgatósági tagok pedig lemondani készülnek.

Földrengés.

Erzerum, szeptember 14. (Saj. tud. táv.) Ma itt erős földrengés volt, melynek 12 halott és sok sebesült esett áldozatul, a kaszánya pedig összedől.

Építkező előjáróság.

Köszeg, szept. 14. (Saját tud. táv.) Az itteni városi téglagyárból 38,000 téglá el-tünéseért valószínűleg elmozdítják polgármesterestől az egész előjáróságot.

Az új osztrák kormány.

Bécs, szeptember 14. (Saj. tud. táv.) Egyes körökben bizonyosra veszik, hogy a király az új osztrák kormányt még **Kisczellbe** való utazása előtt kinevezi, és fel-esketi.

Bécs, szeptember 14. (Saj. tud. táv.) **Badeni** gróf elvállalta a kormány megalkotását.

Wlassics a királynál.

Bécs, szeptember 14. (Saj. tud. táv.) A király ő Felsége ma délben **Wlassics** kultuszminisztert hosszabb kihallgatáson fogadta.

Ezzel együtt illetékes helyről megczáfolják azt a hírt, mintha **Wlassics** Agliardi nuncziusnál hagyta volna névjegyet.

Uj török csendör parancsnok.

Konstantinápoly, szept. 14. (Saj. tud. táv.) Az intervencziós hatalmakat értesíteték, hogy a porta **Sakir pasa** főbiztos javaslatára **Zija** pasa vezérőrnagyot vezette ki a bitlisi vilajet csendőrségén parancsnokává, feladata lesz a csendőget az örmény vidékeken szervezni, me-be ezentül nem mohamedánok is felvnek. **Zija** pasa azelőtt katonai a volt Pétervárott.

Örmények elfogatása.

Konstantinápoly, szeptember 14. (Saj. tud. táv.) A lapok közzé teszik a re miniszterium egy kommunikéjét, mely rint 7 örményt letartóztattak, a ki azzal vádolnak, hogy ők ölték meg: hány héttel ezelőtt a belügyminiszterium sajtóirodájának két tagját **Mampré** effendit és **Hampartsum** effendit. Az állítólagos gyilkosok valamennyien szegény emberek. Van köztük három ház-mester, egy asztalos, egy szálloda-inas és két cipész. Valamennyien tagadnak, talál tak azonban lakásaikon örmény forradal bizottság pecsétjét és számos kompr mittaló levelet. A letartóztatás feltűnést keltett. Több örmény sabb államhivatali állást napra kapnak fenyegető **Dadian** pasa a külügyminis- államtitkára, nem mer lakásából mert anonym levelet kapott, hogy dalmi bizottság elhatározta, hogy pokban megöli. Az illető lakásában eddig is éjjel-nappal a re őrizte.

A kolera.

Tarnopol, szeptember 14. (Saj. tud. táv.) A kolera terjed, ujabban 3 eset közül mind a három halálos kimenetelű volt.

Legmagasabb kitüntetés Berlin.
Diszoklevél és aranyérem keresztrel.

Klapok Alajos

legnagyobb, leglátogatottabb és legkényel-
tebben berendezett és ujonnan épített fény-
képészeti műterme.

Ángol-utca (Minorita-palota.)

Ajánlja a n. é. közönség szives figyelmébe
legjobb berendezett

fényképészeti-műtermét,

minden nagyságu fényképek felelősség mel-
letti készítettnek: portarit, visit, albumin és az ál-
dósága és szépségéről ismert platina fény-
képek.

Párisi művészek által készülő olaj és chro-
mofotókat.

Legújban berendeztem üzletem a gyer-
mek fényképezéshez is, melynek segítségével egy
száz másodpercz alatt történik a fényké-
zés.

Elvállalom továbbá minden e fényképezés-
hez tartozó munkák cszközlését.

Kérem üzletemet, mely a Minorita-palota
várában van, más üzlettel össze nem tévesz-
ni. — Miért is kérem a fenti címet figye-
lme venni.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru és értéktőzsdé.

Gyenes és Balog országjelentése. —
Budapest, szeptember 14.

Gabonaüzlet: Buzát ma mérsékel-
ten kínáltak, a vételkedv jó volt az irány-
t megszilárdult. Elkelt 30000 mm. 2 1/3-5
ra) magasabb áron.

Arany	mmazsa	kilogramm	frt
Tiszavidéki	1500	82.	6.70
	4000	81.	6.70
	400	81.	6.70
	800	82.	6.70
	200	81.	6.55
	300	81.	6.60
	800	81.	6.80
	100	81.	6.82 1/2
	100	81.	6.57 1/2
	100	81.	6.52 1/2
	100	80.	6.50
	100	80.	6.52 1/2
	400	80.	6.57 1/2
	150	80.	6.50
	150	80.	6.50
	100	80.	6.82 1/2
	150	80.	6.50
	1000	80.	6.50
	100	80.	6.40
	400	80.	6.42 1/2
	100	79.	6.45
	200	79.	6.45
	200	79.	6.45
	100	79.	6.50
	100	78.	6.40
	100	78.	6.40
	500	81.	6.55
	200	80.	6.60
	200	80.	6.40
	150	79.	6.40
	400	79.	6.50
	100	79.	6.35
	100	79.	6.35
	200	79.	6.45
	100	79.	6.37 1/2
	1000	79.	6.45
	800	79.	6.40
	100	78.	6.20
	100	78.	6.27 1/2
	200	79.	6.40
	1000	79.	6.50
Bentaf	3600	78.	6.47 1/2
pesti	1800	77.	6.35
pesti	200	80.	6.50
pesti	150	80.	6.40
Rosa	500	80.	6.60
	200	80.	6.57 1/2
	300	80.	6.55
Zab	100	80.	6.07 1/2
	100	80.	6.05
	100	80.	6.05
	100	80.	6.05
	200	80.	6.05
	300	80.	6.05

Határidőüzlet: Amerikából érke-
t szilárdabb jegyzésekre nálunk is szilár-
dabban indult az üzlet buzában és tengeriben,
s tekintettel az élénk üzletmenetre zárlatig
zilárd is maradtak.

Zárul 12 órakor:

Ossi buza	6.25—6.28
Buza május—júniusra	6.76—6.77
Tavaszi roza	5.98—5.95
Ossi roza	5.58—5.55
Tengeri május—júniusra	4.54—4.55
Tengeri július—augusztusra	5.35—5.40

Tavaszi zab	5.90—5.92
Ossi zab	5.57—5.59
Repeze	9.55—9.65

Külföld: New-York buzára 1 1/8-
1 1/4 szilárdabb, tengerire 1/8-1/2 szilárd. Chic-
go: buzára 1 1/8-1 1/2 szilárdabb, tengerire 1/8-1
szilárd. Páris tartott, London tartott,
Liverpool csendes.

Ertéktőzsdé: Külföldi szilárd jegy-
zésekre nálunk is szilárdan indult az üzlet s
később erős realisatiokra papirjaink erősen el-
lanyhultak.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	404.80
Magyar hitelrészvény	488.25
Osztrák államvasut	403.—
Rima-Murányi	289.—
Lombard	111.—

**Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi
csarnok.** 1895. évi szept. hó 13-án. Hízott sertés
árak: 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz
(páronként 400 kg-on felül súlyban) —.—, krig.
Öreg közép (páronként 300—400 kilogramm súly-
ban) —.—, krig. Fiala nehéz (pkint 320 kg-
on felül súlyban) 54.—56. krig. Fiala közép
(pkint 251—320 krig súlyban) 54.—55. krig.
Fiala könnyű (pkint 250 krig. terjedő súlyban)
55.—56. krig. II. Magyar szedett: Nehéz
(páronként 280 kg-on felül súlyban) —.—, krig.
Közép (pkint 220—280 krig. súlyban) —.—,
krig. — Könnyű (pkint 220 krig. terjedő
súlyban) —.—, krig. Szerbiai: Nehéz (pá-
ronként 260 kg-on felül súlyban) 54.—55. krig. Kö-
zép (páronként 220—260 kilogramm súlyban) 54.—
55.— krig. — Könnyű (páronként 220 krig.
terjedő súlyban) 55.—56. krig. Sertés-
szám 1895. szept. hó 11-én volt készlet 26867
darab. 1895. szept. hó 12-én felhajtatos: —
darab. 1895. szept. 12-én elszállított 124
db. 1895. szeptember 13-án maradt készletben 26738
db. — A hízottsertés üzletirányzata:
Kissé kellemesebb.

Szeszüzlet.

— Szeptember 14. —

Élénkebb kereslet mellett esem cikkek ára a múlt
héten nem változott.

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 52
forint 25 krajczár, kicsinyben 52 forint 75 krajczár hordó
nélkül, per 100 liter %, beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsdé.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 14. d. n. 6 óra.

Buza bántági új	6.10—6.55
Buza tiszavidéki	6.25—6.60
Buza pestvidéki	6.15—6.55
Buza fejmegyei	6.10—6.55
Buza bácskai	6.10—6.55
Rozs új, elsőrendű	5.55—5.60
Rozs új, másodrendű	5.50—5.55
Arpa takarmány	5.15—5.40
Arpa égetni való	5.60—6.30
Arpa sörfőzdei	6.90—8.—
Zab	5.80—6.60
Tengeri bántági	5.50—5.55
Tengeri másnévű	5.85—5.45
Káposzta-repeze bántági	8.65—8.75
Kóles	5.25—5.75
Buza márczius—április	6.77—6.78
Buza szeptember—október	6.25—6.27
Buza május—június	6.25—6.27
Rozs szeptember—október	5.58—5.54
Tengeri május—június	4.52—4.52
Tengeri július—augusztus	5.28—5.40
Tengeri októberre	5.91—5.93
Zab márczius—április	5.91—5.93
Zab szeptember—október	5.50—5.51
Káposzta-repeze augusztus—szeptember 1894.	9.55—9.65

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1895. szeptember 14.

Magyar aranyjárdék 4%	122.—
Magyar koronajárdék 4%	99.60
Magyar arany 4 1/2%	124.25
Magyar ezüst 4 1/2%	103.—
Magyar keleti vasut 1876.	121.25
Magyar földterhermentesítési kötvény	98.25
Magyar italmegváltási kötvény	101.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.75
Magyar nyereséjegy-kölcsön	158.50

IDEGENEK NÉVSORA.

— Szeptember 14. —

Fehér Kereszt szálloda: Kohn Henrik kereskedő,
Sztármár. Pick N. kereskedő, Smierlitz.
Nádor szálloda: Fehér Manó ügyvéd, M. Pécska.
Liakaltat Jósef kör-egyző, F. Varsánd. Weicher Zsig-
mond kereskedő, Temesvár. Soós L. magánzó, Szentes.
Vasuti szálloda: Putnok Miklós főgymnasiumi igaz-
gató, Lugos. Honisch Arkád bányagondnok, Berzászka.
Dánu Pompó tanuló, Rakatnyfalva.

VIZJELZÉS.

1895. évi szeptember hó 14 én reggel 7 órakor észlelt víz-
állások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vizmérőzónán:

Észlelési állomás	Hőmérsék C°	Időjárás	Vízállás centimétr.	Árnyéktáblázat centimétr.
Branyicska	+ 15°	esős	— 18	—
Gyulafehérvár	+ 14°	esős	— 96	—
Arad	+ 16°	esős	— 148	—
Makó	+ 15°	derült	— 40	—
Szeged	+ 18°	derült	— 51	—

▲ + jel a 0 feletti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
▲ - jel a 0 alatti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
Arad, 1895. szeptember 14.

A. m. kir. folyammérnöki hivatal.

KIS LOTTO.

Budapesti:

17, 22, 78, 82, 65.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

NYILTTÉR.*

Divat-áruház!

Probst Károly és Társai

Aradon, Atzél Péter-utca 3. sz.

— ALAPITOTT 1793-ban. —

Összes bel- és külföldi ujdonságaink

megérkeztek, ugymint:

divatkelmék, selymek, bársonydiszek

remek színekben és kitűnő minőségben.

Menyasszonyi-kelengye cikkek

nagyszerű választékban és meglepő szép
fashionokban, a legolcsóbb és legfinomabb
kivitelben.

Elismert legjobb minőségű

vászon és asztalnemű kávésterítékek,

divatos á jour és más kivitelben nagy
választékkal.

Téli kendők,

utazó takarók és selyem paplanok,

legújabb kivitelben található.

Őszi- és téli felöltők

legjobb szabású modellek szerint, legdiva-
tosabb kiállításban és nagy választékban,
felülmúlhatlan jó minőségben.

Kitűnően szervezett

női szabóságunkban

legdivatosabb kiállítású öltözékek

a legjobb izlésben gyorsan készítettnek.

Női felöltők

bécsi szabóságunkban bármely fazon sze-
rint és kitűnő minőségben a legpontosab-
ban készítettnek.

A nagyérdemű közönség szives párt-
fogását kérve, maradtunk

mely tisztelettel:

Probst Károly és Társai

Aradon.

Az államilag engedélyezett

Magyar osztálysorsjáték

I. osztályu nyeremények.

Huzás 1895. okt. 16—19-ig.

nyeremény	korona	korona
1	80000 =	80000
1	60000 =	60000
1	40000 =	40000
1	30000 =	30000
1	20000 =	20000
1	15000 =	15000
1	10000 =	10000
2	8000 =	16000
8	4000 =	32000
10	2000 =	20000
13	1000 =	13000
100	400 =	40000
860	200 =	172000
9000	80 =	720000
10000 nyeremény	összesen	1268000

az 1896. ezredéves kiállítás alkalmából.

Kibocsátás 100000 sorsjegy 31,499 nyereménnyel és egy jutalomdíjjal.

A nyeremények minden levonás nélkül fizettetnek ki. A huzások államfelügyelet és kir. közjegyző ellenőrzése mellett történnek.

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben:

1.000,000

korona.

Az I. osztály huzása után vásárolt sorsjegyekért az I. osztály díja után fizetendő.

II. osztályu nyeremények.

Huzás 1895. decz. 6—14-ig

nyeremény	korona	korona
1 jutalom	60000 =	60000
1	40000 =	40000
1	20000 =	20000
1	10000 =	10000
1	5000 =	5000
2	2000 =	4000
2	1500 =	3000
4	1000 =	4000
10	800 =	8000
27	600 =	16200
100	200 =	20000
200	100 =	20000
1150	200 =	23000
20000	100 =	200000
21499 nyeremény és jutalom		4332000

E 49 nyeremény közül az utoljára kihúzott kapja a 600000 korona díjat.

AZ I. OSZTÁLYU SORSJEGYEK ÁRAI:

1/1	1/10	1/20	sorsjegy
40.—	4.—	2.—	korona.

A TELJES (mindkét osztályra érvényes) SORSJEGYEK ÁRAI:

1/1	1/10	1/20	teljes sorsjegy
80.—	8.—	4.—	korona.

Valamennyi sorsjegyek a falragaszok által megjelölt eladási helyeken kaphatók.

Budapest, 1895. augusztus hóban.
Andrássy-ut 5. szám.

Magyar Osztálysorsjáték Igazgatóság.

Sorsjegyek eladásra való átvétele iránti megkeresések hozzánk intézendők.

Kaphatók Aradon az „Aradi Ipar- és Népbank“ pénzváltó-üzletében Szabadság-tér 18.

Első államilag engedélyezett

Magyar Osztálysorsjáték

az Ezredéves kiállítás alkalmából Budapesten, 100,000 sorsjegy,

31499 két osztályba beosztott pénznyereményekkel és egy jutalommal.

5 millió 600,000 korona összértékben

minden levonás nélkül készpénzben fizetendő. — Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Első huzás 1895. október 16—19-ig BUDAPESTEN.

Eszerint ajánlom és utánvét mellett küldök szét

eredeti sorsjegyek az 1-ső osztály részére

eredeti teljes sorsjegyek, melyek mind a két huzásban érvényesek.

1/1	1/2	1/5	1/10	1/20
40.—	20.—	8.—	4.—	2.—
80.—	40.—	16.—	8.—	4.—

Teljes sorsjegyek, a melyek az első osztályban nyereménnyel kihúznak, egyszersmind a nyereménnyel az előlegesen a második osztályra vonatkozó betét fizettetik vissza. — Megrendelések postautalvány útján lehetőleg a cím igen pontos megjelölésével kéretnek.

HEINTZE KÁROLY fő-elárusító, Budapest, szervita-tér 3.

Check-Conto: Magyar póstatokarcéknéptár 3960. — Sürgöny-cím: LOTTOHEINTZE Budapest. — Vidéki megrendelők porto fejében 10 fillért, ajánlott levelekért 30 fillért, továbbá minden egyes nyereményjegyzékért 20 fillért sziveskedjenek külön mellékelni. 868

Lottogyűjtődék, viszontelárusítók és ügynökök mindenhol felállíttatnak.

Kaphatók Aradon az „Aradi Ipar- és Népbank“ pénzváltó-üzletében Szabadság-tér 18.

19126/1895 sz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelmiügyi m. kir. ministerium leirata alapján közhírré teszük, hogy Abazzia (voloscai járás) gyógyfürdő területén a házaló kereskedést a fennálló házalási szabályzat 17 §-ában s az ezen szakaszt kiegészítő későbbi rendeletekben bizonyos vidékek lakóinak biztosított jogok épségben tartása mellett, az évenkénti fürdőidény alatt vagyis minden év október hava 16-ától, május hó 15-éig eltiltatott.

Arad, 1895. szeptember 4-én.

A városi tanács.

18008/1895.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. földművelésügyi ministeriumnak leirata alapján közhírré teszük, hogy Románia Szuozaava kerületében sertésvész ütven ki, sertéseknek élő vagy leölt állapotban, ugy szintén friss sertéshusnak Rumániából Magyarországra behozatala további intézkedésig betiltatott és hogy a honi származású legeltetés végett Rumániába hajtott sertéseket a m. kir. belépő állomások csak f. évi augusztus 14-től számított 8 napon belül évi szabályszerű eljárás mellett bocsátják vissza.

Arad, 1895. évi augusztus hó 17-én.

A városi tanács.

19757/95.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy a n. m. cs. és kir. külügyminiszter úr értesítése szerint vágómarháknak az osztrák-magyar monarchiából Bajorország, Aschaffenburg, Kitzingen, Ludwigshafen, Münchberg, Speyer és Wunsiedel és a badeni nagyhercegség Rastatt városába való bevitele további intézkedésig tilos.

Arad, 1895. szept. 12.

A városi tanács.

665/1895. gazdász.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a jelenleg Farkas Izsák által haszonbérlet Gáj, Orovil-utczai 37. és 38. üres teleknek 1895. évi október 1-től kezdve 3 egymásután következő évre való bérbeadásairánt folyó évi szeptember 16-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár 100 frt évi bér.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban. Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági széke 1895. évi szeptember hó 2-án tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay

aljegyző.

10708/895. k. h.

Hirdetmény.

Jellinek és Schlésinger aradi fa kereskedő cég az Arad városától bérbe vett s az élőviz csatorna, nagyváradi ut, valamint a Part utca által határozott 636 □-öl föld területen tűzifa raktárra telepengedély iránt folyamodván az 1884. XVII. t. cz. 27 §-a értelmében a telepengedély tárgyalására határidőül f. évi szeptember hó 7. napjának d. u. 5 óráját kitűzöm s arra az értekeltek ez uton is azzal hivatnak meg, hogy a telep helyszínrajza a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál f. évi szeptember hó 6 napjáig bármikor a hivatalos órák alatt megtekinthető s a netáni észrevételek ugyanott írásban, előzővel pedig a helyszínén megtekinthetők, mert a mennyiben közteltek gátolólág fel nem merülendnek, a telepengedély az idézett törvény 30 §-a értelmében ki fog adtatni.

Arad, 1895. augusztus 30.

Sarlot Domokos

főkapitány.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyministeriumnak 51471/95 sz. a. kelt magas rendelete alapján közhírré teszük, hogy az országos honvédségélyző egyesület felügyelő bizottsága f. évi május hó 16-án tartott ülésében hozott és a m. kir. Ministerelnök ur által jóváhagyott határozata szerint az 1848/49-iki honvédségi szolgálat igazolhatására 1895. évi október hó 1-ig terjedő záros határidő tüzetett ki oly formán, hogy oly nyugdíjazási és segélyezési kérvények, melyben a tényleges honvédségi szolgálatot igazoló teljes hitelességű és a fentemlített záros határidőn belül kiállított bizonyítékok nem mellékeltek, figyelembe vétetni nem fognak.

Arad, 1895. évi július hó 9-én.

A városi tanács.

697/1895. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a tűzrségi laktanya épület nagyobb és kisebb pinczehelyiségeinek bérbeadása iránt f. é. szeptember hó 23-án 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár 170 frt évi bér.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban. Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

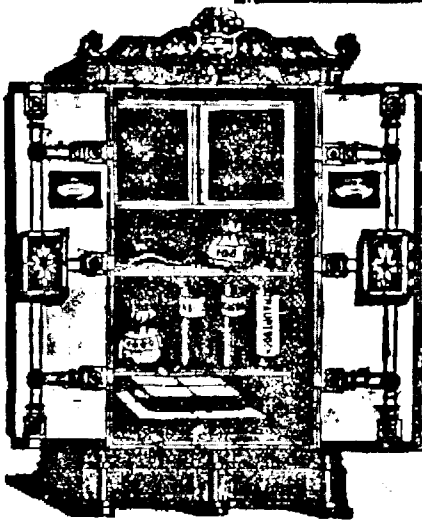
Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1895. évi szept. hó 9-én tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay Gyula

aljegyző.

SINGER**A „NÁDOR SZÁLLODA“ MELLETT.****SINGER**

A m. kir. osztr. és a m. kir. ministeriumnak s államvasutak szállították és betűrtés ellen bírtok kis kézi és nagy

pénzszekrények

gyári raktára.

Köszögek számára kivételesen 25% engedmény.

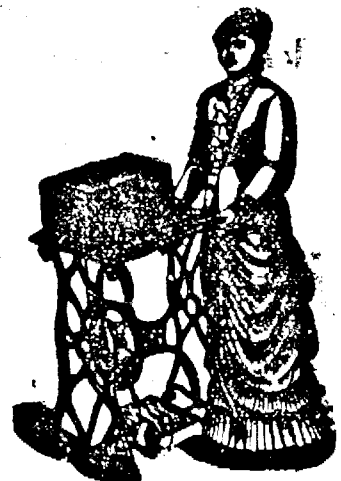
Amerikai varrógépek,
vasbútor
és pénzszekrények
gyári raktára.
SINGER L. S.

aradi kereskedő 1856. óta.

Azonkívül ajánlom

vasbútor gyári raktáromat nagy választékban.

Valódi amerikai

H O W E,

karikabájé

WHEELER & WILSON,**Singer és kézi varrógépek**

családok, szabók és cipészek részére.

Mindennemű varrógépek javítása is eszközölhető.

Varrógépekhez szükséges tartások. 581

SINGER L. S.**SINGER L. S.**

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertára

és művegytani laboratoriuma
Aradon, Szabadságtér.

Szivesen ajánlkozik minden bárhol és bárki által hirdett gyógyszer-különlegesség beszerzésére, s készletben tart következő megbízható hatású szereket:

Chinin-cukor és Chinin csokoládé gyermekeknek könnyen beadható hideglelés elleni szer, melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók pályadíjjal kossoroztak. Mind az ő világrészben el van torjodve. Egy darab 6 kr.

Misera-cseppek dr. Hager javított receptje szerint, legmegbízhatóbb szer hideglelés ellen felnőttek számára. Egy üveg 75 kr.

Circassian. Biztos hatású és ártalmatlan szer, melyből összeállított hajfestőszert. — Egy üveg 1 frt 40 kr.

Dr. Brnatik fogcseppje. Bármely fogfájást azonnal megszüntet. 1 üveg 85 kr
A Rozsnyay-féle

Serail-arczkenőcs. Az arcon mutatkozó használatos, szepiők, pattanások és májfoltok elűzésére a legalkalmasabb szer, mely bőrszépítő hatásában minden más szert felülmúl. Egy kis tégely 70 kr. és egy napv tégely 1 frt.

Anosmin. A lábizzadás és feltörés ellen biztosan használható. Egy üveg 50 kr.

Valóditokaji bor. Kitűnő minőségűek, dr. Szabó Gyula világhírű pinocéjéből. Ára 1 üvegnek 3 és frt.

Ménesi aszúbor. Egy 35 centil. üveg 1 frt 50 krajczár.

Chinabor 2% Chinintartalommal. Egy 30 centiliteres üveg 1 frt.

Vasas Chinabor 2% Chinin- és vasoxydtartalommal. Egy 30 centil. üveg 1 frt.

Pepsinbor 2.5% tartalommal. Egy 20 centiliteres üveg 1 frt.

Üvegmaró tinta. Egy üveg 1 frt.

Salon-bengali tüzek. Fűt és szag nélkül, vöröses fehéres és sárga színben. Egy kr 2 frt.

Magnesium fáklyák. 150 normal gyertya-fénytel. Hat percig égő, 1 drb 60 kr. 12 percig égő, 1 drb 1 frt 10 kr. 24 percig égő, 1 drb. 2 frt 10 kr.

Iroda tintapor. (Fekete vagy violaszinben) 1 adag 1/2 literre 10 kr.

Dr. Kepes fagybalzsam. 1 megfagyott kezet vagy lábát 3-4 nap alatt biztosan meggyógyítja. Egy tégely ára 40 kr.

Lang rheuma ellenes szere. Mindenféle eredetű rheumás és csuszos fájalmak ellen igen híres és keresett szer. Egy üveg ára 80 kr.

Dr. Kelen köhögés elleni pora mely mindenféle köhögést biztosan gyógyít. Ára 40 kr.

Mindenzen gyógyszer — a pakolási csekély költségek hozzáadásával — bárhova posta útján is elküldetnek. Ugyanazok ezen gyógyszertárban minden vegyvizet és a megbízásunk elfogadjatnak és lelkiismeretesen teljesíttetnek. 495.— .x

18254/1895.

Hirdetmény.

Közhirre tesszük, miszerint a nagymélt. m. kir. földművelésügyi miniszteriumnak 59560/95. sz. kelt rendeletével, tekintettel a kőbányai sertés piaczon levő összes sertések kedvező egészségügyi állapotára megengedtetik hogy ezen sertéseket a kőbányai sertés piac állategészségügyi rendtartása, valamint a belföldi forgalom szabályozására és ellenőrzésére nézve fennálló állategészség rendőri szabályok betartása mellett azonnal leendő levágásra az ország bármely vasúti állomással bíró helyére szállítani lehessen.

Ezen sertéseknek vasuton történő elszállításánál a levágási hely hatóságát a hivatal főnöke a sertés szállítmány indításáról a fél költségére esetről-esetre táviratilag értesíti, mely táviratnak a feladó és címzett nevét, a sertések darab számának és rendeltetési helyének pontos megjelölését is tartalmaznia kell.

A rendeltetési helyre való megérkezéskor a sertések a levágási helyére kizárólag szekereken szállítandók, és e szekerek minden szállítás után forró luggal teljesen lemosandók.

A fővárosba és közvetlen környékére kocsikon történő elszállításnál a hivatal a rendeltetési hely hatóságának írásbeli értesítést fog küldeni melyet és a sertések levágatása után a levágási megtörténtének tanúsítása mellett a hivatalnak azonnal visszaküldeni köteles.

Arad, 1895. évi augusztus hó 20-án.

A városi tanács.

Magyar kir. államvasutak.

52455/95. hrsz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a folyó 1895. évben szükséges megmunkált kocsik tengelyek szállítását biztosítani óhajtván, aziránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb folyó év szeptember hó 20-án déli 12 óráig betérjesztendők, a bánatpénz pedig folyó év szeptember hó 19-én déli 12 óráig beküldendő.

A pályázatra vonatkozó részletezett feltételek, a mennyiségek, ugyszintén a különleges szállítási feltételek, valamint a rajzok, a magy. kir. államvasutak anyag- és leltár beszerzési szakosztályánál (Budapest, Andrást-ut 75.) megtekinthetők.

Budapest, 1895. aug. hóban.

Az igazgatóság.

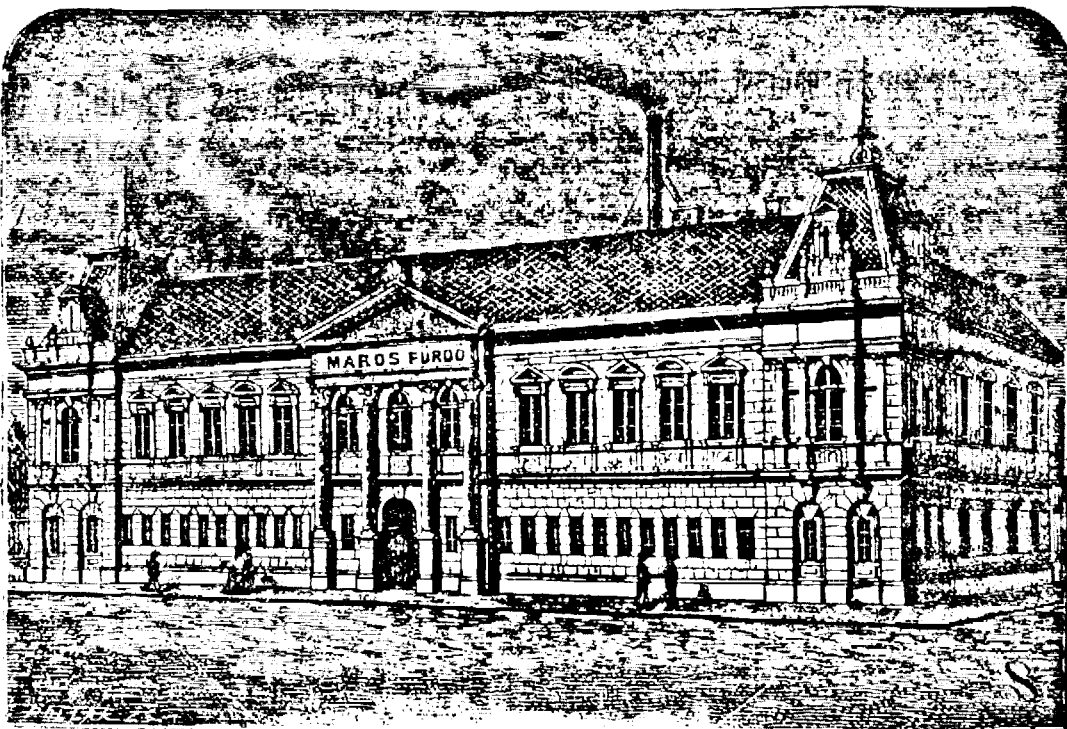
Az élvezetek egyik legolcsóbb és legkellemesebb neme, mely testünket felüdíti, zsibbadásnak induló idegeinket napi munkáink teljesítésére képesebbé teszi, vérünk rendes mozgását előnyösen előmozdítja s lelkünk kedélyvilágának vidámságát kedves hangulatban tartja a „fürdés.”

A fürdő kiválólag a gőzfürdővel járó dörzsölés (Frotiren) következtében a testről a felbőr lehámlik, a bőr likacsai kitisztulnak s így lehetővé tétetik, hogy testünk, a belőle kifejlődő s egészségünkre kártékonyan ható maró, sós nedvektől megszabadíttassék azáltal egészségünk biztosítottatik.

Hogy ezen önmagunk iránt tartozó kötelességünknek lehetőleg eleget tehesünk

Simay István a „Maros“-gőzfürdő tulajdonosa

a fürdési díjakat oly méltányosan állapította meg, hogy azt mindenki használhatja.

A váróteremben hideg étkek és italok mérsékelt áruk mellett kiszolgáltatók. Szűrt Maros-ivóvíz eladására is havi bérlet nyitattik. Előjegyzni a pénztárnál lehet.

Gőzfürdő.		Vizgyógy.	
Egy személy-jegy	— frt 70 kr	Egy személy-jegy	— frt 50 kr
10 drb bérlet-jegy	5 frt 70 kr.	30 drb bérlet-jegy	13 frt 50 kr
Egy ács-jegy	— frt 40 kr.	Vas és moor-fürdő.	
Uszás-tartás.		Egy személy-jegy	1 frt — kr
Idényjeggyel együtt	12 frt — kr.	10 drb bérlet-jegy	9 frt 50 kr
Uszoda.		Kád-fürdők.	
Egy személy-jegy	— frt 30 kr.	Ruhával	— frt 50 kr
4 darab bérlet-jegy	1 frt — kr.	Ruha nélkül	— frt 40 kr
10 drb bérlet-jegy	2 frt — kr.	Villany-fürdő.	
Egy gyermek-jegy	— frt 20 kr.	Egy személy-jegy	— frt 70 kr.
10 drb bérlet-jegy	1 frt 50 kr.	10 drb bérlet-jegy	6 frt 50 kr.
Hidrogén és gyógy-fürdő.		Külön ruha-díjak.	
Egy személy-jegy	— frt 50 kr.	1 lepedő vagy palást	7 kr.
10 drb bérlet-jegy	4 frt 58 kr.	1 törölköző	8 kr.
30 drb bérlet-jegy	13 frt 50 kr.	Pénztárnyitás nyáron reggeli 6 órakor.	
Masszázs egy személy	— frt 70 kr.	télen reggeli 7 órakor.	

A Simay-féle gőzfürdő-épületben azemelatben napos vagy hónapos szobák bérelhetők.

A t. cz. birtokos urak figyelmébe!

Aradváros központjában, a színház közelében lévő Simay-féle gőzfürdő-épület emeleti részében, több utozai, parkettával kikapott szoba, hónapos vagy éves bérletre szolgáltatással kiadó. A háznál van vízvezeték, szűrt Maros-víz, és télen át gőzfűtés.

Jól kiegészített, legjobb minőségű
első osztályu
háztető-cserép

kapható
9 forintért 1000 darabja,
a pécskai állomáson waggonba rakva
BRAUN BÉNI
1005 téglagyárosnál PÉCSKÁN.

Egy 10 lóerejű

locomobil

200 frtért eladó

a mikalakai gözmalomban.

5004/1895. sz.

Figyelmeztetés.

Az ezen lapban folyó évi szeptember hóban a cs. és kir. 7. hadtest csapatjai részére szükséges zab és kenyér szállítására vonatkozólag megjelent hirdetőmre ezennel figyelmeztetik. 897

A cs. és kir. 7. hadtest intendánsága.

35839/I—895.

1000.

Tüzifa szállítás iránti hirdetés.

Felhívják az Aradon és vidéken lakó fakereskedők és tüzfát szállítók, hogy az alólirott m. kir. pénzügyigazgatóság részére az 1895/6. évi fűtési dényre szükségeltető 1000 köbméter (25 méter öl) kemény és jó minőségű hasábfának a hivatal helyiségebe (pénzügyi palota) megrendelés szerinti részletekben leendő szállítása iránt, amennyiben vállalkozni óhajtának, **folyó évi szeptember 30-án délelőtt 10 óráig** alólirott igazgatóságához zárt borítékban a a fa árára, beszállítása és felapítására nézve részletezett ajánlatot tegyenek.

Aradon, 1895. évi szept. hó 11-én.

Magy. kir. pénzügyigazgatóság.

10918/1895.

Hirdetés.

Az iparhatósági megbízottak újbóli választása céljából az 1884: XVII. t. cz 172 §-a értelmében kiadott 52211/885 számú földművelés, ipar és kereskedelemügyi m. kir. miniszteri rendelet alapján Arad szab. kir. város területén levő összes önálló kereskedők és iparosok névlistáját összeállítván, az jelenleg a rendőrkapitányi hivatali iparügyi osztályánál közszemlére kivan téve, miről is az érdekeltek azon észrevétellel értesítetnek, hogy az összeállítás ellen emelhető felszólalások f. évi november hó 30 ikáig ezen ipar irásban adandók be.

Kelt Aradon, 1895. évi augusztus hó 31-én a kapitányi hivatal, mint I-ső foku iparhatóság.

Sarlot Domokos
főkapitány.

Az aradi légszeszvilágítási vállalat
ajánl
kénsavas ammoniakot
1002 mint
legkiválóbb trágya-anyagot
métermázsánkénti
12 forint 50 krajczárért.
— Nagyobb vételeknél árengedmény. —

A borossebesi uradalomhoz tartozó monyászaí, ravnai, nadalbesti és kroknai községek határában lévő erdőrezsekben

a bükk makkoltatás

folyó évi szeptember hó 23-án délelőtt 11 órakor a borossebesi uradalom felügyelői hivatalban tartandó nyilvános árverésen ki fog adatni.

Ajánlatok is elfogadtnak.

Bővebb értesítést az uradalom pénztári hivatala ad.

1001. Az uradalmi felügyelőség.

A Ferencz-tér és Kis-utca sarkán épült új házban

többréndbeli lakás

1003 és
egy butorozott szoba

november 1-től bérbeadó.

Bővebb felvilágosítás ugyanott

1868. év óta bevált szer.

BERGER-féle gyógy-KÁTRÁNY-SZAPPAN

csomagolt szappanok által ajánlva, Európa legtöbb államában nagy sikert aratott

mindennemű bőrkütegek

ellen, természetesen ideit pikkely-ször, kősz és előző kütegek, agyméreg, orr-rezeség, óvar, fejdag, láb izadási fel- és szakállkorpa ellen. A Berger-féle kátrány-szappan tartalma a fa-kátrány 40 %, a szappan 60 %, és minden egyéb, a kereskedelemben előforduló kátrány-szappanoktól lényegesen különbözik. Csak azok elkerülése végett határozzuk meg, hogy a kátrány-szappan a legújabb és az ismert védjegyre való figyelmes sére kérésű. Ideit bőrbetegségeknél sikert aratott a kátrány-szappan helyett a

Berger-féle gyógy-kátrány-kénszappan. Amely esetben ezek jobbak találtnak, csak a Berger-féle kátrány-kénszappan kérendő; miután a külföldi utazatok balesetelének bizonyulnak. A gyengébb kátrány-szappan az **arabór tisztáltsággal**

altatván, a gyermekeknek valamenyny fejbetegségei ellen feltulhatatlan bőrtisztító mozdó és fűrdőszappan mindennapi használatul szolgál.

Berger-féle glicerin-kátrány-szappan

100% glicerin tartalommal, a bőrt nem illatja.

Az minden fajnak használati utasítással együtt 25 kr. A többi Berger-féle szappanokból különösen kiemelkedik: **Benzol-szappan** a bőr áramlására, **berz-szappan** pattanások ellen, **carbol-szappan** a bőr tisztására, **himbóhéj-szappan** és mint fertőtlenítő szappan, **lohtyol-szappan** rheuma és aróvesség ellen, **szepítő-szappan** igen határozó, **Tannin-szappan** lábszárdag és hajkiváltás ellen; **Fog-szappan** a legjobb fogmosó szer. A többi Berger-féle szappanokat illetőleg utalunk a rópiratokra. Csak Berger-féle szappanokat kell kárni, miután számtalan hatástalan utazatok vannak. Gyár és ártár: G. Heil & Comp. Troppau. Kérdésjellel küldésbe a szappanok gyártásának módját. Bécsben 1888.

Kapható Aradon: 237.

Rozsnyay Mátyás, Kiss István, Ring Lajos és Demkó Géza urak gyógyszerárában, különben pedig a magyarországi legtöbb gyógyszerárakban

Az „Aradi nyomda részvénytársaság” könyvnyomdája.

PANKOTÁN

a főúton fekvő

nagy ház

üzlethelyiségre is alkalmas,

istálló, két udvar,

kukoricza göré,

nagy magtár

és

892

kerttel

bérbeadó.

A részletes feltételek megtudhatók **Lilienberg Sándornál** Pankotán.

A világ legjobb fénymáza!
FERNOLENDT-féle fénymáz.

241. Cs. kir. szab. gyára alakult 1832-ben. **Bécs.**

Ki labbelieit sötét feketén, fényesen és tartósan akarja megörizni, az csak

Fernolendt-fénymázat vegyen.

Mindenütt kapható.
Főraktár: **Wechsler József** urnál.
A sok értéknélküli hamisítások miatt tessék

nevet **St. Fernolendt** megjegyezni.

